

Tilastokeskus

Tilasto-ohjelma

2023–2027

EUROPEAN
STATISTICAL
SYSTEM

Tiedustelut:
Reetta Moilanen

Kannen kuva: iStock
Ulkoasu ja taitto: Oy SEK Ab

Alkusanat – Tiedosta tulevaisuus

Ilman tilastoja päätöksemme olisivat hataralla pohjalla. Tilastot pitkin aikasarjoihin ovat luottamusyhteiskunnan peruspilareita ja tässä ajassa merkittävämpiä kuin aikoihin. Niiden avulla saamme luotettavaa ja myös kansainvälisesti vertailukelpoista tietoa eri aiheista.

Muuttuvat ajat haastavat meitä tilastontuottajia kehittämään ja uudistamaan tilastotuotantoa yhä nopeammin. Uudistuminen on tarpeen, jotta meillä olisi tulevaisuudessakin käytössä luotettavaa ja puolueetonta tietoa yhteisen tilannekuvan ja demokraattisen päätöksenteon pohjaksi.

Viime vuosina Suomen tilastotoimi on tuottanut yhä ajantasaisempaa tietoa ja reagoinut käyttäjien uusiin tarpeisiin tarjoamalla tietoa esimerkiksi kriisitilanteiden tueksi. Tilastoista on etsitty apua niin koronatilanteen, Venäjän hyökkäyssodan kuin muuttuvan taloustilanteen edellyttämien päätösten pohjaksi. Tarkempaa tietopohjaa odotetaan myös ilmastonmuutoksen, kestäväen kehityksen ja globalisaation kaltaisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.

Muuttuvan yhteiskunnan kuvaamisessa tarvitaan uusia tietolähteitä ja menetelmiä. Ne mahdollistavat osaltaan tilastotuotannon kehittämisen. Digitalisaation myötä tilastotuotannon raaka-aineeksi on saatavilla paljon uudenlaista ja lähes reaaliaikaista dataa. Uusia tilastoja tuotetaan yhä useammin myös yhdistelemällä erilaisia tietoaineistoja. Kehitys mahdollistaa sekä yritysten että yksityisten henkilöiden vastausrasitteen pienenemisen.

Vaikka suurin osa tilastoinnissa tarvittavista tiedoista saadaan Suomessa rekistereistä, ovat tilastokyselyihin vastaavat yritykset, kotitaloudet ja yksityiset henkilöt edelleen tärkeä tekijä luotettavien tilastojen tuotannossa. Heitä varten pyritään tekemään tietojen antaminen mahdollisimman helpoksi.

Tilastotoimessa työskentelevien asiantuntijoiden kautta kulkee mittava osa Suomen tietovarannoista. Kerättäessä ja yhdisteltäessä laajoja aineistoja on tärkeää huolehtia tietosuojasta ja tietojen laadusta. Turvallisen ja luotettavan tiedonkäsittelyn merkitys on mittaamattoman suuri.

Tähän tilasto-ohjelmaan on koottu tiedot siitä, kuinka Suomen tilastotoimi vastaa yhteiskunnan muutoksiin sekä käyttäjien uusiin tietotarpeisiin tulevien vuosien aikana. Tilasto-ohjelma on tiedon aarreaitta. Se tarjoaa lukijoilleen katsauksen huiimaan määrään luotettavaa tietoa, jota maamme tilastotoimi tuottaa nyt ja tulevaisuudessa. Toivon sinulle kiinnostavia lukuhetkiä tilastojen tulevaisuudennäkymien kanssa.

Markus Sovala
Tilastokeskuksen pääjohtaja

Sisällys

Alkusanat	1
1 Tilastotuotanto kehittyy	4
2 Talous ja globalisaatio	7
3 Innovaatiot ja digitalisaatio	13
4 Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus	15
5 Kestävä kehitys ja ympäristö	22
6 Alueiden elinvoima	28
7 Uudet tietolähteet ja menetelmät	31
8 Viestintä ja tiedon käytön edistäminen	36
9 Tietoekosysteemi ja kumppanuudet	39
10 Liitteet	43

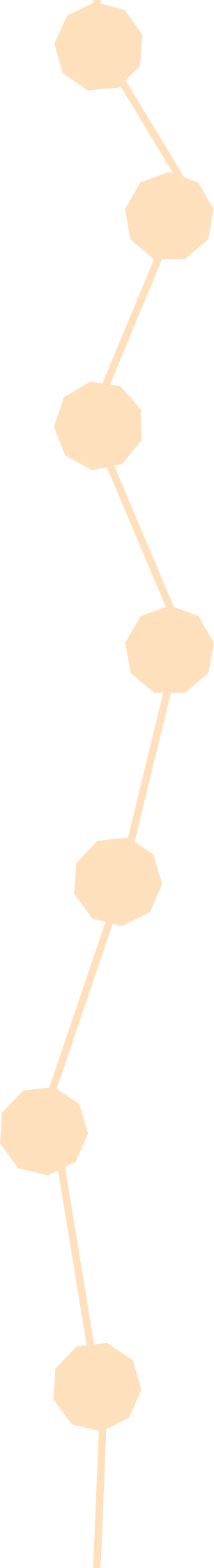
1 Tilastotuotanto kehittyy

Tilasto-ohjelma kokoaa yhteen Suomen tilastotuotannon vuoden 2023 uudistukset ja pidemmän aikavälin tärkeimmät kehittämistoimet. Tilastotuotannon uudistamisessa pyritään huomioimaan aiempaa paremmin niin kansainväliset kuin kotimaisetkin tietotarpeet, julkaisemaan yhä paremmin käyttäjien tarpeisiin vastaavia tietosisältöjä sekä modernisoimaan tilastointia uusien aineistojen ja menetelmien avulla. Tilastojen käyttöä edistetään monipuolisesti viestinnän keinoin ja kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä sekä kansallisesti että kansainvälisesti muiden tietotoimijoiden kanssa.

Yhteiskunnan ja talouden muutosten havainnollistamiseksi tarvitaan entistä monimuotoisempia tilastoja ja nopeutettua tietotuotantoa. Yritystilastoissa laajennetaan palvelualaa kuvaavien tilastojen valikoimaa, julkaistaan tilastoja aiempaa nopeammin ja lisätään globalisaatiota kuvaavia tilastoja. Samalla vähennetään yritysten tiedonantorasiotta erityisesti ulkomaankauppatilastojen tiedonvaihdoilla.

Sosiaalitalastoissa asiakastarpeet edellyttävät uusia ja aiempaa ajantasaisempia tilastoja väestöstä ja sen hyvinvoinnista. Maahanmuuttajia, väestöä ja koulutusta koskevan tiedon kansainvälistä vertailukelpoisuutta parannetaan ja tuotetaan kansallisia tietotarpeita varten aiempaa kattavampaa tietoa muun muassa varhaiskasvatuksesta, työoloista ja varallisuudesta.

Ympäristötilinpitoa laajennetaan ympäristötukea koskevilla tilastoilla sekä ekosysteemi- ja metsätilinpidolla. Energiatilastointiin kehitetään uusiutuvaa energiaa, uusiutuvia polttoaineita sekä rakennuksiin integroitua energiaratkaisuja kuvaavia tietosisältöjä sekä laajennetaan tilastoja kattamaan tietoja uusista teknologioista ja energiamuodoista.

Myös jatkossa pyritään vastaamaan erilaisten kriisien kuten koronapandemian tai Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan aiheuttamiin uusiin ja nopeampiin tietotarpeisiin. Koronapandemian seurauksena perustetun EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen huomioiminen tilastoinnissa laajentaa tulevina vuosina kansantalouden tilinpidon julkisyhteisöjen alijäämän ja velan tietosisältöjä.

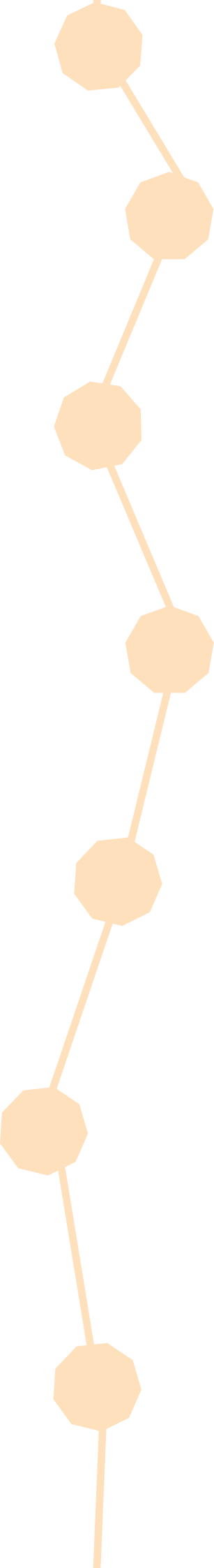
Tilastotuotantoa uudistetaan myös kotimaisia tietotarpeita huomioiden. Vuoden 2023 alusta tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus, jonka myötä kehitetään myös tilastotuotantoa. Uusittu sektoriluokitus otetaan käyttöön tilastotuotannossa, ja hyvinvointialueiden tietoja lisätään useisiin terveys-, väestö-, työmarkkina- ja kansantalouden tilinpidon tilastoihin.

Tilastoinnin tarkkuutta ja ajanmukaisuutta tulee osaltaan parantamaan uuden toimialaluokituksen käyttöönotto (NACE¹). Uudessa luokituksessa huomioidaan selkeämmin digitalisaation synnyttämää uutta taloudellista toimintaa, globalisaation vaikutusta taloudellisen toiminnan järjestämiseen ja ympäristöarvoja heijastavia tietotarpeita. Yritysrekisteri ja tilastoalueet siirtyvät uuteen luokitukseen vaiheittain vuodesta 2025 alkaen.

Tilastotuotannon uudistamisessa hyödynnetään uusia tietoaaineistoja sekä modernisoidaan tiedonkeruutapoja, tilastointimenetelmiä ja tuotantojärjestelmiä. Tavoitteena on jatkossakin käyttää tilastoinnissa ensisijaisesti muiden organisaatioiden toiminnassa syntyviä tietoaaineistoja.

Kehittyvät hallinnolliset aineistot kuten tulorekisteri, positiivinen luottotietorekisteri ja opetusalan rekisterit sekä yksityisen sektorin aineistot, kuten kassapääteaineistot ja verkkoharavoinnilla hankittavat aineistot, mahdollistavat myös tilastojen sisältöjen uudistamisen. Uusien aineistojen käyttöönotto

1 [NACE Rev.2](#), EU classification of economic activities in the European Community

edellyttää kuitenkin tilastollisten menetelmien kehittämistä sekä panostuksia aineistojen säilyttämiseen hyvän tietosuojan takaamiseksi.

Tilastokeskus ja tilastot ovat osa tiedon hyödyntämisen ekosysteemiä, ja tilastoinnin roolia ekosysteemissä kehitetään aktiivisesti. Yksi merkittävä kehittämiskohde on tällä hetkellä tutkimusekosysteemi. Tilastokeskusta koskevan lainsäädännön uudistustyössä pyritään vahvistamaan tutkija- ja aineistopalvelut Tilastokeskuksen lakisääteiseksi tehtäväksi. Uudistuksella tavoitellaan tutkijoiden aiempaa nopeampaa palvelua ja nykyistä laajempia aineistojen käyttömahdollisuuksia.

Tilastokeskus jatkaa työtä julkisen sektorin aineistojen laadun parantamisessa ja yhtenäisten kuvausten edistämisessä. Osana kansallista tietopolitiikkaa viedään eteenpäin yhteistä tietoaineistojen laatuarviointia, jossa on tavoitteena parantaa aineistojen laatua ja edistää siten tiedon ja tietoaineistojen yhteiskäyttöisyyttä.

Tilasto-ohjelma kattaa kaikki Tilastokeskuksen tuottamat tilastot ja palvelut sekä muiden tilastontuottajien eli Tullin, Luonnonvarakeskuksen, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen, Maahanmuuttoviraston, Työterveyslaitoksen, Eläketurvakeskuksen, Ilmatieteenlaitoksen, Kansaneläkelaitoksen, Maanmittauslaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön tuottamat Euroopan tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot ja Suomen viralliset tilastot (SVT) sekä niiden kehittämisen.

Seuraavissa luvuissa esitellään aihealueittain tilastojen lähivuosien merkittävimpiä uudistuksia sekä pidemmän aikavälin kehittämisen tavoitteita. Lisäksi tarkemmat tiedonkeruiden, tilastojen ja palveluiden tiedot on kuvattu liitteissä.

2 Talous ja globalisaatio

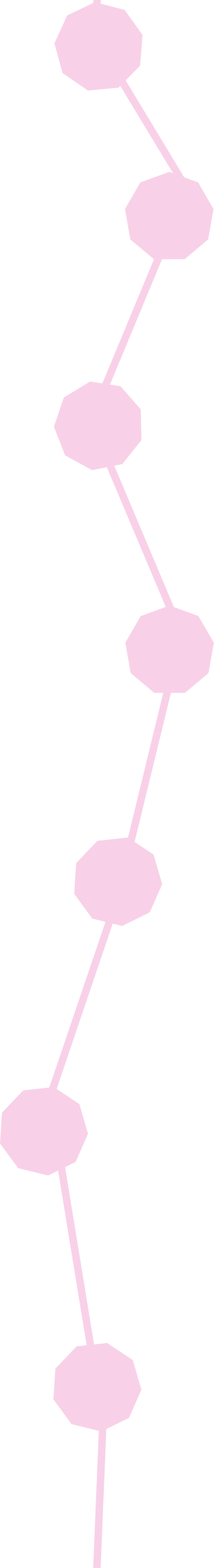
Talouden rakenteet ovat jatkuvassa muutoksessa globaalisti ja kansallisesti. Taloudelliset innovaatiot haastavat sekä tilastojen sisältöä että menetelmiä. Muuttuviin tietotarpeisiin vastataan nopeuttamalla tilastointia ja tarjoamalla monipuolisempaa tietoa tuotannon sekä yritysten ja kulutuksen kehityksestä. Talous ja globalisaatio -tilastoja tuotetaan seuraavista aiheista: kansantalous, yritykset, hinnat ja kulutus sekä asuminen ja rakentaminen.

Kansantalouden tilastot sisältävät lukuisia koko taloutta kuvaavia makrotaloustilastoja, joista keskeisimmät ovat kansantalouden tilinpito ja maksutase. Kansantalouden tilipito kuvaa systemaattisesti sekä kansantalouden rakennetta että siinä tapahtuvia muutoksia. Tunnetuin kansantalouden tilinpidon tunnusluku on bruttokansantuote. Maksutase kuvaa kansantalouden ja muun maailman välisiä taloustoimia reaalityökalouden ja rahoituksen näkökulmista.

Kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen tilastointia ohjaavia käsikirjoja uudistetaan parhaillaan YK:n ja kansainvälisen valuuttarahaston (IMF²) johdolla. Uudistusten avulla parannetaan tilinpidon ja maksutaseen laatua, kattavuutta sekä kansainvälistä vertailukelpoisuutta globalisaation, digitalisaation, hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen tilastokuvauksen osalta. Lisäksi tilinpidon tietojen laatua parannetaan kehittämällä monikansallisten yritysten yhdenmukaista tilastointia yhteistyössä muiden EU-maiden kanssa.

Yksi merkittävä tilaston tietojen laatuun vaikuttava toimenpide on EU-maissa viiden vuoden välein toteutettava kansantalouden tilinpidon aikasarjojen tarkistus. Tarkistus tehdään seuraavan kerran vuonna 2024, ja siinä aikasarjoihin päivi-

2 IMF, International Monetary Fund

tetään muun muassa lähdetilastojen uusista tiedoista ja laskentamenetelmistä johtuvat muutokset. Samanaikaisesti otetaan käyttöön tilastoinnin perustana olevan tilinpitoasetuksen päivityksen tuomia uudistuksia. Asetuksessa määriteltyyn uuteen kotitalouksien kulutusluokitukseen (COICOP³) siirrytään mahdollisesti seuraavana vuonna. Siirtymäajan jälkeen myös julkisyhteisöjen bruttovelan rakenteesta saadaan uusia yksityiskohtaisempia tietoja kuten esimerkiksi lisätietoa maturiteetti- ja instrumenttijakaumasta sekä tietoja vastinsektoreista. Lisäksi vuodesta 2023 alkaen kansantalouden tilinpidon laskennassa huomioidaan hyvinvointialueiden toiminnan aloitus sekä uuden sektoriluokituksen voimaantulon vaikutukset.

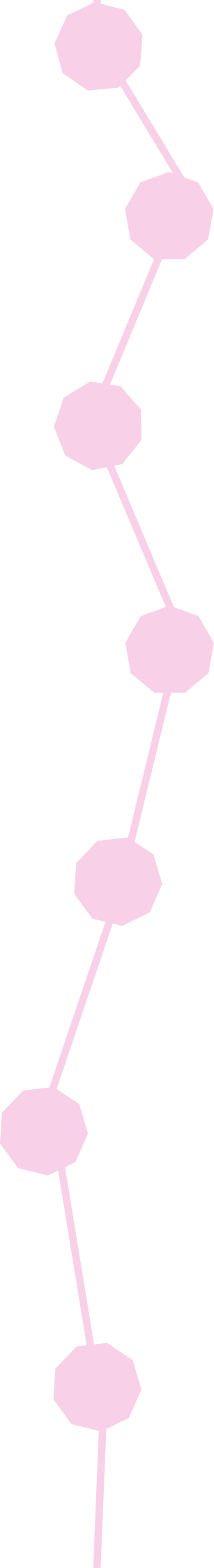
Kansantalouden tilinpidossa kehitetään parhaillaan tuottavuustilastoinnin ja digitaalisen talouden satelliittitilejä EU-maiden yhteistyönä. Lisäksi parannetaan rahoitustilien ja reaalityilien välistä yhtenäisyyttä. Rahoitustilinpidossa tullaan vuodesta 2024 eteenpäin julkaisemaan tietoa sijoituksista sijoituslajin mukaan.

Kansantaloutta kuvaavia tilastoja käytetään EU:ssa myös hallinnollisten arviointien pohjana. Arvioinneissa hyödynnetään EU-jäsenmaksuihin vaikuttavaa bruttokansantuloa ja arvonlisäverotietoja sekä vakaus- ja kasvusopimuksen seuraamisessa käytettyjä julkisyhteisöjen alijäämä- ja velkatietoja. Uutena kokonaisuutena kansantaloutta kuvaavien tilastojen kokonaisuuteen ollaan lisäämässä EU:n elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF⁴) koskevia tietoja. RRF on EU:n elpymissuunnitelman⁵ suurin ohjelma, joka tulee toimimaan tulevana vuosikymmeninä. Talouspoliittisen eurooppalaisen ohjauksen (European Semester) seurantaan tullaan tukemaan tuottamalla aiempaa laajempia tietoja julkisyhteisöjen alijäämästä ja velasta.

3 COICOP, Classification of Individual Consumption According to Purpose

4 Recovery and Resilience Faculty

5 NextGenerationEU

Yritystilastot kuvaavat monipuolisesti yritysten rakennetta, toimintaa ja taloutta. Tilastojen kehittämisessä on vastattu viime vuosina uuden EU:n yritystilastoasetuksen (EBS⁶) tavoitteisiin, joista keskeisimmät ovat uusiin tietotarpeisiin vastaaminen, tilastojen ajantasaisuuden parantaminen ja tiedonantajarasitteen vähentäminen. Monet asetukseen liittyvistä uudistuksista ovat jo toteutuneet, mutta erityisesti palvelualuejen tilastoinnin kehittäminen on vielä kesken.

Palvelualueiden tilastojen tietosisältö on toistaiseksi ollut suppea suhteessa niiden taloudelliseen merkitykseen. Aihealueen tilastoinnissa on otettu merkittäviä edistysaskeleita aloittamalla palveluiden volyyymi-indeksin julkistaminen ja tarjoamalla tietoa tuottajahinnoista entistä useammalta palvelualalta. Tuottajahintojen osalta selvitetään mahdollisuuksia palvelujen vienti- ja tuontihintojen tuottamiseen. Lisäksi jatketaan palveluiden ulkomaankaupan toimitustavan mukaisen tietojen (MoS⁷) kehittämistä kauppapolitiikan tietotarpeisiin sekä yritystyyppin mukaisen tietojen (STEC⁸) kehittämistä EU-maiden yhteistyössä. Tavoitteena on julkaista näistä uusia tietoja vuodesta 2024 alkaen.

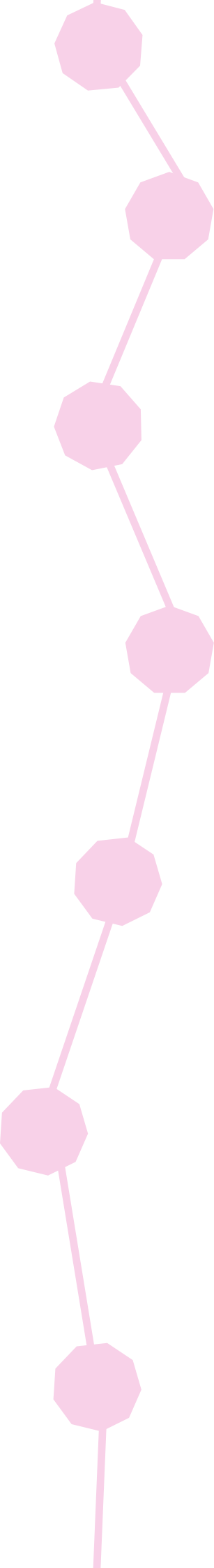
Myös ulkomaankauppaa kuvaavien tilastojen kokonaisuutta uudistetaan merkittävästi. Tullin tuottamassa tavaroiden ulkomaankauppa -tilastossa on käynnistynyt EU-jäsenmaiden välinen vientitietojen vaihto tilastovuodesta 2022 lähtien. Sisäkaupan tilastojen tuonnin tiedonkeruu muuttuu ja yritysten tiedonantorasite vähenee, kun tuontitietoja voidaan täydentää toisen jäsenmaan keräämien vientitietojen avulla. Pidemmällä aikavälillä on tarkoitus korvata osittain Tullin tuontitietojen kotimaista tiedonkeruuta muilta EU-jäsenmailta saaduilla tiedoilla.

Arvonlisäpohjaisen ulkomaankaupan indikaattorit antavat perinteisiä ulkomaankaupan bruttoarvoja moniulotteisemman kuvan Suomesta osana globaaleja arvoketjuja. Kokeel-

6 EBS, European Business Statistics

7 MoS, Mode of Supply

8 STEC, Services Trade by Enterprise Characteristics

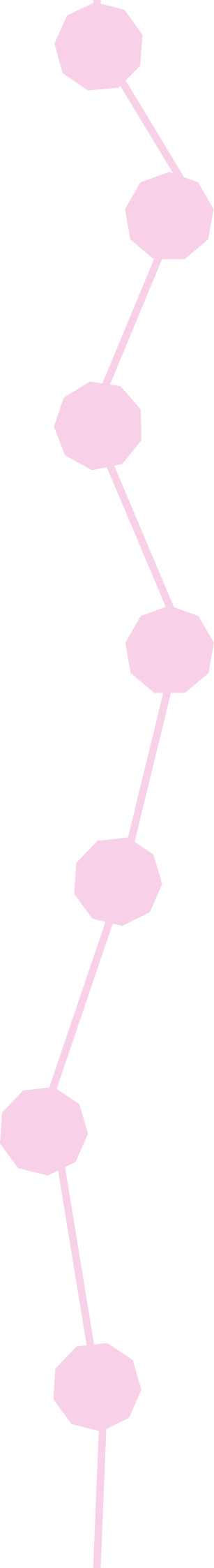
lisena tilastona tuotettavaa julkaisua on tarkoitus nopeuttaa vuonna 2023 kahdella kuukaudella ja samalla tilaston tietosisältöä kehitetään edelleen. Lisäksi yritysten kansainvälistymisen asteesta sekä taustatekijöistä saadaan tuoretta tietoa, kun globaaleista arvoketjuista ja toimintojen ulkoistamisesta julkaistaan tilasto vuoden 2025 alussa.

Suhdannetilastojen julkaisua nopeutetaan edelleen. Toimialoittaisten liikevaihtokuvaajien kuukausijulkaisua nopeutettiin vuoden 2021 alusta ja julkaisemisen viive on nyt 30 päivää. Kokeellisena tilastona ilmestyviä päätoimialojen liikevaihtokuvaajia pyritään julkaisemaan noin 20 päivän viipeellä. Suhdannetilastot julkistetaan uudella perusvuodella pääosin vuoden 2024 alkupuolella, ja samalla tiedot lasketaan uudestaan perusvuodesta 2021 alkaen.

Myös yritysten vuositilastojen kehittäminen jatkuu. Yritystuki-tilaston tietosisältö laajentuu ja sen julkaisemista nopeutetaan vuoden 2023 aikana. Uudet tiedot sisältävät muun muassa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan, energiaan, ilmastoon, työllisyyteen, liikenteeseen, asuntorakentamiseen ja aluepolitiikkaan liittyviä tukia. Suunnitelmana on myös julkaista nykyistä laajemmin tietoja yritysdemografiasta, kasvuyrityksistä sekä omistajanvaihdoksista.

Hinta- ja kulutustilastot muodostavat tärkeän osan talouden kokonaiskuvasta. Tilastojen avulla mitataan muun muassa kuluttajien luottamusta talouteen, kotitalouksien kulutusta ja kulutuksen rakennetta sekä hintojen kehitystä.

Kuluttajahintaindeksi kuvaa kotitalouksien Suomessa ostamien tavaroiden ja palveluiden hintakehitystä. Kuluttajahintaindeksiä käytetään yleisenä inflaation mittarina. Hintaindeksin kattavuutta ja laatua parannetaan uusien aineistojen avulla. Vuonna 2023 aloitetaan yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin ennakkotietojen julkistaminen kansallisesti. Tavoitteena on myös kehittää väestöryhmittäinen inflaatiolas-kuri ja julkaista se vuonna 2024. Uudistettu YK:n yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituserä (COICOP) otetaan käyt-

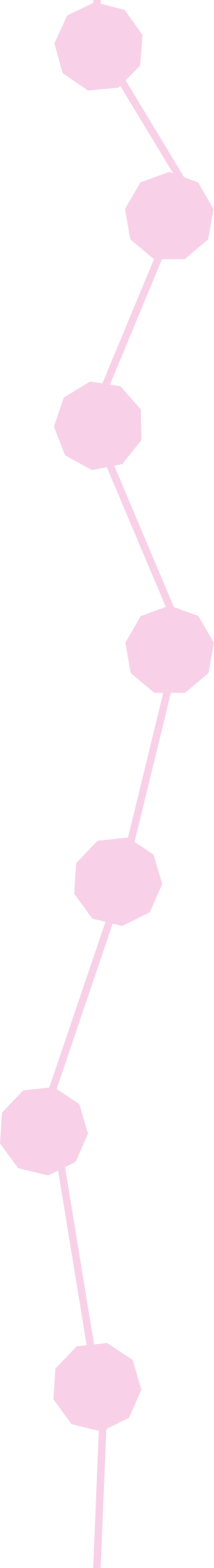
töön kuluttajahintaindeksissä seuraavan perusvuoden vaihdon yhteydessä vuonna 2026. Kansainvälinen hintavertailu -tilastossa tietoja julkaistaan uuden käyttötarkoitussuokituksen mukaisesti ensimmäisen kerran vuonna 2026.

Kotitalouksien kulutuksen tärkein tietolähde on noin viiden vuoden välein toteutettava kulutustutkimus. Vuoden 2022 kulutustutkimuksessa kerättyjä uusia tietoja kotitalouksien kulutuksen rakenteesta ja muutoksista sekä kulutuseroista väestöryhmittäin julkaistaan vuoden 2023 lopulla ja vuonna 2024. Myös kulutustutkimuksessa otetaan käyttöön uusi käyttötarkoitussuokitus, jotta aineisto toimisi pohjana myös kansantalouden tilinpidon ja kuluttajahintaindeksin tuleville luokitusuudistuksille.

Maatalouden hintaindeksien julkistamisessa vastataan asiakastarpeeseen poikkeuksellisen suurten hintamuutosten aikana. Tilastokeskus ryhtyi julkistamaan vuonna 2022 maatalouden tuottajahinnoista tietoja kuukausitasolla normaalin neljännesvuositiedon sijasta ja käytäntöä jatketaan vuoden 2023 ajan. Lisäksi tilastotiedot julkaistaan jatkossa kymmenen päivää aiempaa nopeammin.

Asumisen ja rakentamisen tilastot kuvaavat asuntojen ja rakennusten elinkaarta niiden rakentamisvaiheesta asuntokauppaan tai vuokrauskäyttöön sekä asuntojen ja rakennusten korjaamisen ja ylläpidon kustannuksia. Lisäksi tilastot kuvaavat asunto- ja rakennuskannan rakennetta sekä ihmisten asuinoloja.

Asumisen ja rakentamisen tilastoinnin kehittäminen keskittyy tulevana vuosina erityisesti hintaindeksihin. Toimitilaindikaattoreiden kehittämistyötä jatketaan vuoden 2023 aikana ja uudistamisessa keskitytään erityisesti toimitilojen hintaindeksin kehittämiseen. Uusia tietoja pyritään julkaisemaan vuonna 2024. Kiinteistöjen hinnat -tilasto julkaistaan toukuussa 2023 sekä vanhojen että uusien omakotitalojen osalta uudella perusvuodella.

Vanhojen kiinteistöjen hintaindeksiä uudistetaan, ja tavoitteena on entistä yhdenmukaisempi alueluokitus sekä parempi alueellisen hintakehityksen kuvaaminen. Lisäksi tilaston sisältö laajenee koskemaan myös vuokratontilla olevia omakotitaloja. Maarakennuskustannusindeksin painorakenne päivitetään vastaamaan tuoreempaa perusvuotta helmikuun 2023 julkaisussa.

Tulevina vuosina panostetaan kansainvälisesti vertailukelpoisten asumisen hintaan liittyvien indeksisarjojen kehittämiseen. Tällaisia ovat asuntojen ja omistusasumisen hintaindeksien kehittäminen sekä yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin tietopohjana olevan asuntojen vuokraindexin laadun parantaminen. Näistä molemmat ovat asetus pohjaisia muutoksia. Omistusasumisen tilastoinnin menetelmiä, tietojen ajantasaisuutta sekä laatua parannetaan, sillä omistusasumisen tilastotiedot pyritään tulevaisuudessa ottamaan mukaan yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin.

Korjausrakentamisesta saatavat tiedot kehittyvät ja ajantasaisuus paranee, kun korjausrakentamisen suhdannekuvaaja julkaistaan maaliskuussa 2023 uutena neljännesvuositilastona. Asunnot- ja asuinolot, rakennukset ja kesämökit -tilaston vuosijulkistuksista siirrytään neljännesvuosijulkistuksiin vuoden 2023 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen.

Vihreän siirtymän tilastoinnin kehittäminen liittyy myös rakennus- ja asuntotilastojen tietoihin, joiden laatua parannetaan kehittämällä ilmastomuutoksen kannalta relevanttia tietopohjaa. Tämä tarkoittaa esim. rakennusten lämmitysjärjestelmätiedon laadun parantamista siten, että asumisen energiakulutustilasto voidaan tuottaa jatkossa rakennuskohtaisesti. Ensimmäisiä tuloksia julkaistaan kokeellisena tilastona vuonna 2024.

Maanmittauslaitoksen tuottamassa kiinteistöjen kauppahintatilastossa pyritään kehittämään kauppahintarekisterin tietosisällön luotettavuutta parantamalla kaupanvahvistajien ilmoitusten laatua.

3 Innovaatiot ja digitalisaatio

Digitalisaatio on tärkeä yhteiskunnan toimintaa muovaava tekijä. Koronapandemia on osaltaan konkreettisesti osoittanut digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet asioiden tekemiseen uudella tavalla. Digitalisaation edistämisen ohella tutkimus- ja kehittämistoiminnalla sekä innovaatioilla on keskeinen merkitys talouden kilpailukyvyn kannalta. Innovaatioita ja digitalisaatiota kuvaa kaikkiaan viisi eri tilastoa innovaatiotoiminnasta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä tieto- ja viestintätekniiikan käytöstä.

Yritysten tietotekniikan käyttöä selvitetään vuosittain **tietotekniikan käyttö yrityksissä** -tilastossa. Sen avulla saadaan tietoa esimerkiksi yritysten digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisestä liiketoiminnassa. Vuonna 2023 tilastossa julkaistaan uusia tietoja esimerkiksi data-analytiikan ja tekoälyn hyödyntämisestä.

Kotitalouksien ja väestön digitaalisten palveluiden käyttöä kuvaa vuosittain julkaistava **väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö** -tilasto. Tilasto tarjoaa väestöryhmittäisiä tietoja sosiaalisen median palveluiden käytöstä sekä siitä, millä välineillä ja mihin tarkoituksiin internetiä hyödynnetään. Tilastossa julkaistaan tulevana vuosina aikaisempaa enemmän tietoja viranomaisten ja julkisen hallinnon verkkopalvelujen käytöstä.

Digitaalisen talouden mittaamisen tärkeys on noussut esille myös kansantalouden tilinpidossa. OECD:n johtamassa työssä on kehitetty digitaalisen talouden tarjonta- ja käyttötaulukkehikko. Työtä jatketaan kansainvälisessä hankkeessa, jossa laaditaan ensimmäistä kertaa uutta ohjeistusta noudattavat digitaalisen talouden tarjonta- ja käyttötaulut. Suomen tiedot julkaistaan vuoden 2023 aikana.

Digitalisaation etenemistä seurataan ja mittaamista edistetään sekä EU:ssa että kansallisesti. Tilastokeskus osallistuu EU:n ja Suomen digikompassin mittarien kehittämistyöhön.

Vuosittain julkaistava **tutkimus- ja kehittämistoimintatilasto** kuvaa tutkimukseen ja tuote- ja prosessikehittämiseen käytettyjä resursseja. Tilaston avulla seurataan esimerkiksi hallitusohjelmassa asetettua tavoitetta tutkimus- ja kehittämistoimintamenojen osuudesta suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tilastoa uudistetaan lisäämällä tietoa organisaation tutkimus- ja kehittämistoimintaan ilman työsuhdetta osallistuvasta henkilöstöstä sekä tuottamalla uusia tietoja tutkimus- ja kehittämistoiminnan keskittymisestä yrityssektorilla sekä toiminnan rahoituslähteistä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkisesta rahoituksesta saadaan tietoja vuosittain ilmestyvässä tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa -tilastosta. Se kuvaa valtion toiminnan t&k- rahoitusta hallinnonaloittain, organisaatioittain ja yhteiskuntapoliittisen tavoiteluokan mukaan.

Yritysten innovaatiotoiminnan yleisyyttä ja toimintaan liittyviä piirteitä ja toimenpiteitä kuvaa **innovaatiotoiminta**-tilasto. Joka toinen vuosi julkaistava tilasto sisältää tietoja kehittämistoiminnasta ja innovaatioista sekä vaihtuvia ajankohtaisia teemoja. Tiedot kerätään yrityksiltä, ja vuonna 2023 aloitettava tiedonkeruu tulee kattamaan tietoja muun muassa ympäristöhyötyjä tuottavien innovaatioiden käyttöönotosta. Tutkimuksen tulokset julkaistaan keväällä 2024.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovaatiotoiminta-aineistojen yhdisteltävyyttä muiden yritystilastojen aineistoihin kehitetään EU-yhteistyössä. Tietoja yhdistelemällä on mahdollista tuottaa uutta tietoa esimerkiksi innovatiivisten tai tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostavien yritysten kehityksestä suhteessa muihin yrityksiin.

4 Yhteiskunta ja yhdenvertaisuus

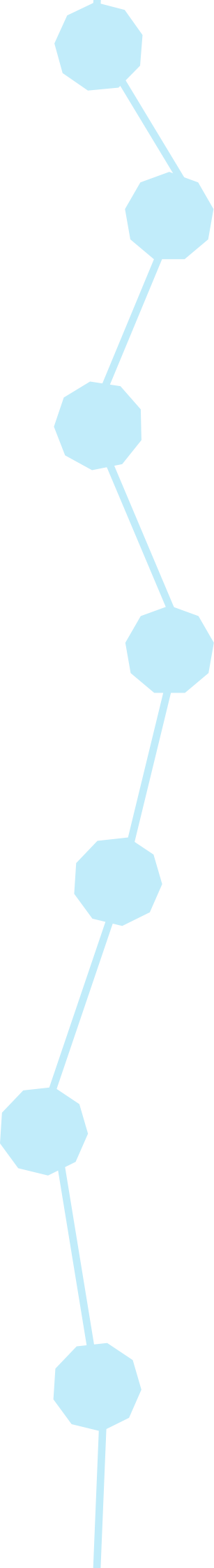
Yhteiskuntaan ja yhdenvertaisuuteen liittyviä ajankohtaisia aiheita ovat hyvinvointi, väestön ikärakenteen muutokset, työllisyystilanne sekä maahanmuutto.

Yhteiskuntatilastojen kehittämisessä painotetaan tiedon katvealueiden täydentämistä sekä uusien sähköisten tiedonkeruumenetelmien käyttöönottoa. Kansainvälisen vertailtavuuden parantaminen auttaa suomalaisen yhteiskunnan tilanteen hahmottamisessa. Yhteiskuntaa ja yhdenvertaisuutta kuvaavia tilastoja tuotetaan seuraavista aiheista: väestö ja yhteiskunta, työ, palkat ja toimeentulo, koulutus, kulttuuri, media ja ajankäyttö sekä terveys ja sosiaaliturva.

Väestö ja yhteiskunta -tilastot sisältävät tietoja väestön muutoksesta ja väestörakenteesta sekä väestöennusteen. Väestötilastot kattavat tiedot syntyvyydestä, kuolleisuudesta, perheistä, muuttoliikkeestä ja kuolemansyistä. Demokratian tilaa seurataan vaalitulosten avulla. Rikos- ja oikeustilastot kuvaavat rikollisuuden ja pakkokeinojen, velkajärjestelyjen ja ulosottojen kehitystä Suomessa. Näiden lisäksi tuotetaan tietoa sukupuolten tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.

Yhteiskuntatilastojen kehittämiseen vaikuttaa voimakkaasti vuonna 2021 voimaan astunut sosiaalitulosten puiteasetus (IESS⁹), jonka myötä tilastojen tietosisältöjä uudistetaan ja tietoja yhdenmukaistetaan EU-maissa aiempaa tarkemmalla tasolla. Asetus koskee muun muassa tulo- ja elinolotutkimukseen, työvoimatutkimukseen, aikuiskoulutustutkimukseen ja kotitalouksien kulutustutkimukseen liittyvien tilastojen tuotantoa ja tietosisältöjä.

9 IESS, Integrated European Social Statistics

Vuoden 2021 väestönlaskennan pohjalta julkaistavia väestö-, asuntokunta- ja perhetietoja julkaistaan vaiheittain aina vuoteen 2024 saakka. Koronapandemian aikana aloitettua viikoittaista tilastoa kuolleiden määristä julkaistaan kuukausittain vuonna 2023. Väestötilastojen kehysasetus (ESOP¹⁰) on neuvoston tilastotyöryhmävaiheessa, ja se tulee luomaan pidemmän aikavälin kehittämisen raamit väestötilastoihin ja väestö- ja asuntolaskentaan.

Kuolemansyiden tilastoinnissa otetaan käyttöön Maailman terveysjärjestö WHO:n uuden tautiluokitusjärjestelmän mukainen luokitus aikaisintaan vuodesta 2026 alkaen. Tautiluokitusjärjestelmän (ICD-11:n¹¹) käyttöönoton valmistelut pyritään aloittamaan Suomessa vuonna 2023. Lisäksi kuolemansyytilaston tietojen julkaisemisen nopeuttamista tavoitellaan pidemmällä aikavälillä.

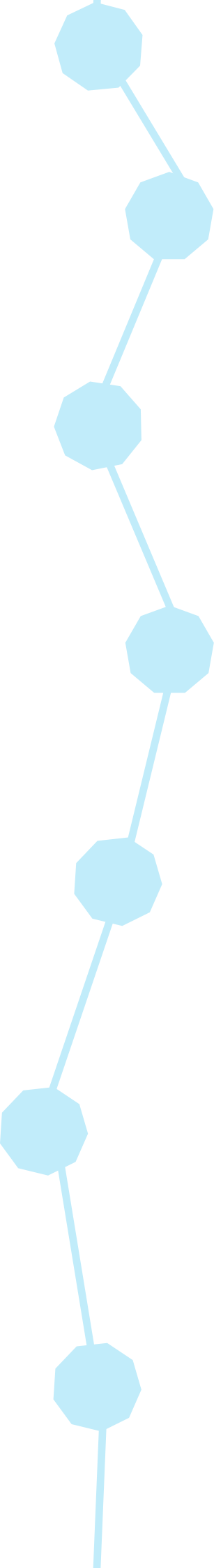
Sukupuolten tasa-arvoa kuvataan useiden tilastojen avulla, ja työn alla on myös yhdenvertaisuuden tilastoinnin edistäminen. Tasa-arvotilastoinnissa käynnistetään julkaisemisen uudistustyö, jossa tavoitteena on laajentaa tietojen verkkojulkaisemista. Sukupuolittunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 -tutkimuksen loppuraportti julkaistaan alkuvuonna 2023.

Myös maahanmuuttoa kuvaavaa tilastointia kehitetään vastaamaan nopeutuvia tietotarpeita. Vuonna 2022 tilastoja on täydennetty maahanmuuton syistä kertovilla tiedoilla, ja Maahanmuuttoviraston (Migri) tuottamaa tilastokokonaisuutta on uudistettu vuodesta 2021 alkaen vastaamaan maahanmuuttotilastoasetuksen¹² vaatimuksia. Maahanmuuttoviraston raportointi- ja tilastointijärjestelmän uusintamisprojektin (2020–2023) tavoitteena on siirtää Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien tilastojen tuotanto pohjautuvaksi uuteen tietovarastoon tulevina vuosina.

10 ESOP, European Statistics on Population

11 International Classification of Diseases

12 Maahanmuuttotilastoasetus (851/2020)

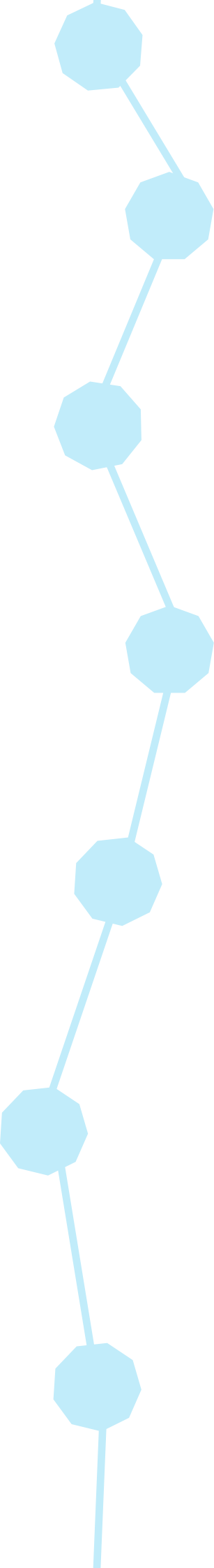

Vuoden 2023 keväällä pidetään eduskuntavaalit, ja Tilastokeskus tuottaa niistä viralliset tilastot. Tilastotietoja julkaistaan esimerkiksi ehdokkaista, valituista, äänioikeutetuista, äänestäneistä sekä puolueiden kannatuksesta. Tilastoja esitetään vuonna 2023 aiempaa enemmän aikasarjoina. Sähköisen äänioikeusrekisterin käytön odotetaan laajenevan, ja tämä tulee mahdollistamaan äänestyskäyttäytymisen laajemman analysoinnin.

Työ-, palkat- ja toimeentulotilastoissa tuotetaan tietoja työmarkkinoiden toiminnasta kuten työllisyydestä, työttömyydestä ja avoimista työpaikoista. Lisäksi tilastoidaan työoloja, työtaisteluita ja työvoimakustannuksia. Väestön tulotaso kuvataan useiden palkka- ja tulotilastojen avulla. Väestön toiminnan ja toimeentulon kokonaiskuvaa täydentävät tilastot veloista ja varallisuudesta sekä elinoloista. Kansaneläkelaitoksen tilastot erilaisista tukimuodoista (esim. vanhempainpäiväraha, äitiysavustus, opintotuki) tarkentavat tietoa väestön toimeentulosta. Tulojen jakautumista väestöryhmittäin kuvataan kaikkien osatekijöiden (tuotannontekijätulot, saadut ja maksetut tulonsiirrot) näkökulmasta kattavasti tulojakotilastossa.

Työvoimatutkimus kuvaa väestön osallistumista työmarkkinoille. Tutkimuksen tiedot kerätään kuukausittain otostutkimuksella. Vuoden 2023 aikana julkaistaan uudenlaisia tietoja työssä vaadittavista taidoista ja alustatyöstä sekä kerätään tietoja eläkeläisistä työmarkkinoilla. Työllisyyden kehittymistä voi seurata työvoimatutkimuksen ja työssäkäyntitilaston lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston avulla, joka perustuu TE-toimistojen ja kuntakokeilujen käyttämän asiakasrekisterin tietoihin. Lähdejärjestelmiin on tulossa muutoksia TE-palveluiden siirtyessä kunnille vuoden 2025 alussa, jolloin tulee tarve turvata työnvälitystilastoinnin tietolähteiden saatavuus ja tuotannon jatkuvuus.

Aihealueen tilastointia kehitetään hyödyntämällä tilastotuotannossa uusia tietoaaineistoja kuten esimerkiksi tulorekisterin palkka- ja eläketulotietoja, etuustietoja ja varhaiskasvatuksen tietovarannosta saatavia tietoja. Uusien aineistojen

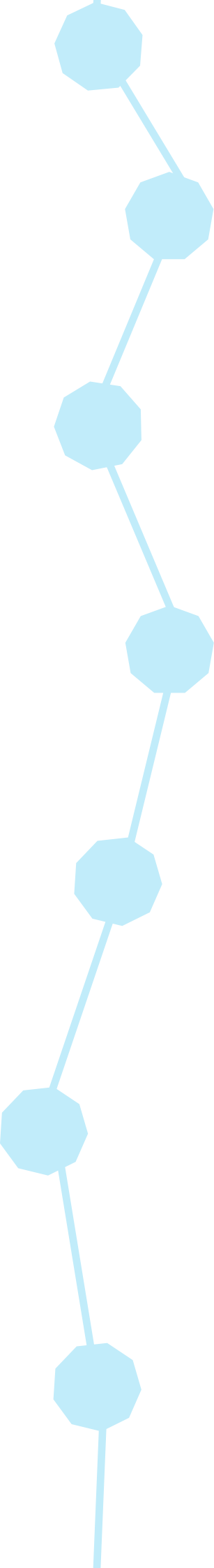

pohjalta tuotetaan useita kokeellisia tilastoja kuten kuukausittainen palkat ja palkkiot -tilasto, työssäkäyntitilaston tarkennettu pääasiallinen toiminta -tilasto sekä uutena kokeellisena tilastona aloitettava kuukausittainen työssäkäyntitilasto. Tulorekisterin tietojen avulla on myös tarkoitus kehittää pienimpien yritysten palkkatietoja koskevaa tilastointia, joka tulee lakisääteiseksi käynnissä olevan EU-lainsäädäntötyön¹³ valmistuttua vuonna 2026.

Neljän vuoden välein tehtävän työvoimakustannustutkimuksen tulosten julkistamista jatketaan vuoden 2023 aikana. Sen lisäksi tuotetaan määrävuosin tehtävän EU-palkkarakennetilaston tiedot vuodelta 2022. Vuonna 2023 kerättävän työolotutkimuksen erityisteemana on työelämän ekologinen kestävyys. Tietoja kerätään myös muun muassa palkansaajien kokemuksista osaamista ja työssä kehittymistä koskien. Hyvinvointialueiden käynnistyminen vuoden 2023 alussa näkyy useassa aihealueen tilastossa, kun uutena luokituksena otetaan käyttöön muun muassa hyvinvointialueet huomioiva sektoriluokitus.

Tulo- ja elinolotutkimuksen tiedonkeruuta uudistetaan vuoden 2023 alusta alkaen laajentamalla verkkovastausmahdollisuutta myös muille kuin yhden hengen kotitalouksille. Tavoitteena on tarjota vastaajille aikaisempaa joustavampia tapoja osallistua tutkimuksiin ja yhteisen tietopohjan tuottamiseen. Vuonna 2023 julkaistaan elinolotilastossa EU-SILC-tutkimuksen pohjalta muun muassa tietoja terveydestä, koetusta hyvinvoinnista sekä sosiaalisesta ja kulttuurillisesta osallistumisesta. Lisäksi vuonna 2023 kerätään kolmen vuoden välein tuotettavia tietoja työmarkkinoista ja asumisesta sekä kuuden vuoden välein tuotettavia tietoja sukupolvelta toiselle siirtävästä huono-osaisuudesta ja asumiseen liittyvistä ongelmista sekä kotitalouksien energiatehokkuudesta. Varallisuustilastoinnissa nopeutetaan pörssiosake- ja sijoitusrahastovarallisuuden tietojen julkaisemista.

13 LMB, Labour Market statistics on Businesses

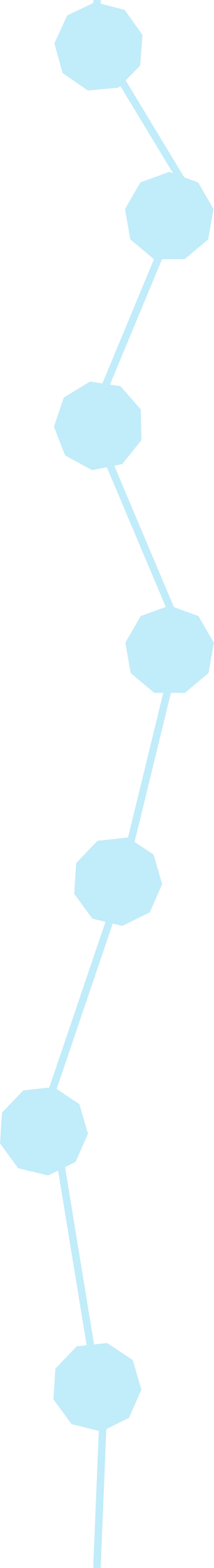
Tilastokeskuksen lisäksi Kansaneläkelaitos (Kela) tuottaa useita tilastoja perustoimeentulosta ja erilaisista tukimuodoista. Kelan tuottamien tilastotietojen julkistaminen on uudistettu siirtämällä tilastot [Tietotarjotin-palveluun](#). Tietotarjotin kokoaa yhteen paikkaan Kelan tuottamaa tutkimus- ja tilastotietoa sekä niihin pohjautuvia analyyskejä ja tutkimuksia. Uutena sisältönä on Alueen tilannekuva –dashboard, joka näyttää Kelan etuuksien jakautumisen hyvinvointialueittain. Tietotarjotin-palvelua kehitetään edelleen asiakastarpeiden mukaan.

Eläketurvakeskus (ETK) tuottaa tilastotietoja eläkkeensaa- jista. Tilastojen tuotanto pohjautuu Suomen työeläkejärjestel- män rekistereihin ja Kelan eläkerekistereihin.

[Koulutustilastoissa](#) julkaistaan tietoja oppilaitoksista, kou- lutuksesta, väestön koulutusrakenteesta sekä opiskelijavir- roista. Koulutustilastoissa on siirrytty käyttämään yhä enem- män opetushallinnon uusia tietovarantoja. Näin on pyritty vähentämään tiedonantorasi- tetta, nopeuttamaan tilastojen julkaisemista sekä monipuolistamaan tilastotuotantoa. Vii- meisimpänä otettiin käyttöön varhaiskasvatuksen tietova- ranto (Varda), jonka tietojen pohjalta on aloitettu varhaiskas- vatuksen tilastointi.

Tutkintorekisterin kattavuutta pyritään parantamaan etsimällä ratkaisuja ulkomailla suoritettujen tutkintotietojen keräämi- seksi. Yritysten henkilöstökoulutus -tilaston vuotta 2020 kos- kevien tietojen julkaiseminen jatkuu vuonna 2023. Tilasto tuotetaan viiden vuoden välein ja se perustuu EU-lainsäädän- töön. Kuuden vuoden välein toteutettava aikuiskoulutukseen osallistuminen -tilaston tiedonkeruu toteutetaan loppuvuonna 2022 verkkokeruun ja puhelinhaastattelun yhdistelmänä, ja tilaston ensimmäiset tulokset julkaistaan loppuvuodesta 2023.

Yhteiskuntatilastoihin kuuluvat myös [kulttuuria, mediaa ja ajankäyttöä](#) kuvaavat tilastot. Suomalaisten ajankäytön

rakennetta selvittävän ajankäyttötutkimuksen tietojen julkaiseminen jatkuu vuonna 2023. Tuloksista saadaan tietoa ihmisten ajankäytöstä pandemia-aikana. Tutkimuksen toteutuksessa hyödynnettiin uusia tiedonkeruumenetelmiä kuten verkkovastaamista ja digitaalista ajankäyttöpäiväkirjaa. Tutkimus tehdään noin kymmenen vuoden välein.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tuottaa tilastoja [sosiaali- ja terveydenhuollon](#) eri aihealueilta päätöksenteon, kehittämisen ja tutkimuksen tueksi. THL:ssä tehdään lähivuosina kehittämistyötä kansallisen sote-tietotuotannon uudistaminen (VALTAVA) -hankkeessa kehitetyn tietotuotantomalli-käsikirjan käyttöönotossa. Sen tavoitteena on yhtenäistää ja kehittää tilastotuotannon prosesseja tiedonhankinnasta jakeluun. Yksittäisistä tilastoista merkittävämmiin uudistuu sosiaaliturvan menot ja rahoitus -tilasto, jonka julkaiseminen nopeutuu tulevana vuosina. Lisäksi tilaston tietoja yhdenmuikaistetaan kansantalouden tilinpidon tietojen kanssa.

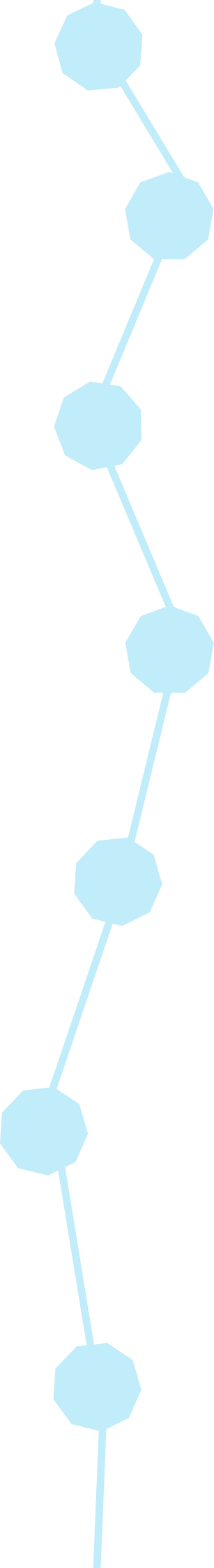
Työterveyslaitoksen tuottamaa ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt -tilastoa parannetaan lisäämällä kuvaukseen uusia muuttujia, joiden avulla altisteita ja sairauksia voidaan ryhmitellä aiempaa paremmin. Lisäksi tehdään kehittämistoimenpiteitä, jotka vaikuttavat myös kansalliseen tilastointiin ja ammattitaukeista saatavaan dataan.

Säännöllisesti julkaistavien tilastojen antamaa kuvaa yhteiskunnasta laajennetaan ensi vuonna myös useiden tilaustutkimusten avulla. Tällaisia ovat muun muassa Arvot ja mielipiteet Suomessa¹⁴, Kansainvälinen aikuisten taitotutkimus¹⁵, Asumis- ja tulokysely¹⁶ sekä Kansalaispulssi. Arvot ja mielipiteet -haastattelututkimus toteutetaan yhteistyössä Turun yliopiston kanssa ja siinä selvitetään Euroopan maissa asuvien henkilöiden arvoja ja mielipiteitä yhteiskunnallisesti merkittävistä

14 ESS, European Social Survey

15 PIAAC, Programme for the International Assessment of Adult Competencies

16 IALC, Infra Annual Survey

asioista, kuten tasa-arvon toteutumisesta ja oikeudenmukaisuudesta yhteiskunnassa. Aikuisten taitotutkimuksessa otokseen valitut 16–64-vuotiaat haastatellaan, ja he tekevät taitotasoa mittaavia testejä. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Jyväskylän yliopiston, opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Asumis- ja tulokyselyn avulla seurataan kotitalouksien taloudellista ja sosiaalista tilannetta Euroopassa. Kyselyn tavoitteena on seurata nykyistä tiheämmin toipumista pandemiasta. Kansalaispulsssi-tutkimus jatkuu, ja sen avulla selvitetään kansalaisten mielipiteitä ajankohtaisista aiheista, viranomaisten toiminnasta sekä vastaajien mielialasta ja tulevaisuuden odotuksista. Kansalaispulsssi toteutetaan valtioneuvoston toimeksiannosta.

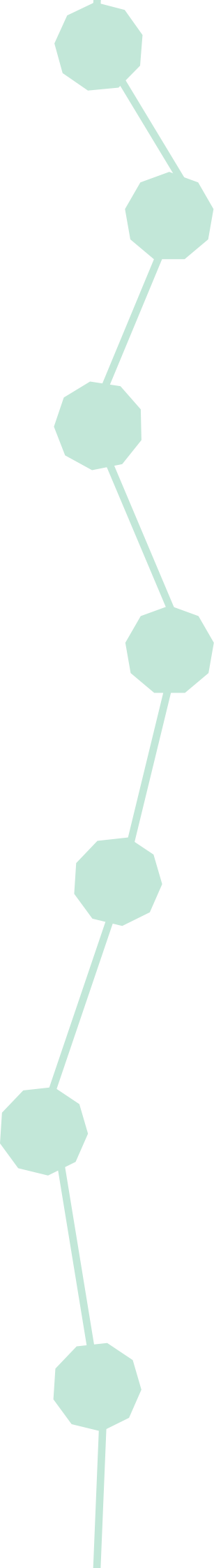

5 Kestävä kehitys ja ympäristö

Ilmastonmuutos, luontokato ja niiden hillitsemiseksi tehtävät toimet vaativat tilastoinnin uudistamista. EU:n jäsenmaille on tulossa aikaisempaa sitovampia ja tiukempia päästövähennystavoitteita, joihin tarvitaan seurantatietoja. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut energiemarkkinoiden epävakautta ja hintojen nousua, mikä on myös synnyttänyt uusia tietotarpeita. Lisäksi energiatehokkuutta, energiariippuvuutta, kestävä kehitystä, kiertotaloutta, luomutuotantoa ja vähäpäästöisiä liikennemuotoja kuvaaville tilastotiedoille on tarvetta. Kestävä kehitys ja ympäristöä kuvaavia tilastoja tuotetaan seuraavista aiheista: energia, ympäristö, maa-, metsä- ja kalatalous sekä liikenne ja matkailu.

Energia- ja ympäristötilastojen kehittäminen painottuu lähivuosina EU:n energiatilastoasetuksen¹⁷ ja ympäristötilinpitoasetuksen säätelien tilastojen laajentamiseen ja tarkentamiseen. Energiatilastoinnissa keskitytään vuosina 2023–2025 parantamaan uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä sekä uuden teknologian käyttöönottoa kuvaavia tilastoja. Polttoaineiden kestävyys tulee näkymään myös tilastoinnissa. Muun muassa vetyä ja uusia synteettisiä polttoaineita kaavaillaan fossiilisten polttoaineiden korvaajaksi esimerkiksi teollisuuden prosesseissa ja liikenteessä. Aihealueen tilastojen sisältö laajenee, kun tuuli- ja aurinkovoiman rinnalle nousee energiavarastoja ja lämmityksessä hyödynnetään hukkalämpöjä, ympäristön lämpöjä sekä rakennuksiin integroituja lämmitysratkaisuja. Kaikkien sektoreiden ja päätoimialojen energian kulutuksen tilastointia kehitetään. Merkittävimmät muutokset koskevat palvelualoja ja rakennettua ympäristöä koskevaa energiakäyttöä. Vastaavasti energiariippuvuutta ja Venäjän tuonnin osuutta Suomen energian kokonaiskulutuksessa

17 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 691/2011 muuttamisesta tiettyjen ympäristötilinpitoa koskevien moduulien käyttöön ottamiseksi

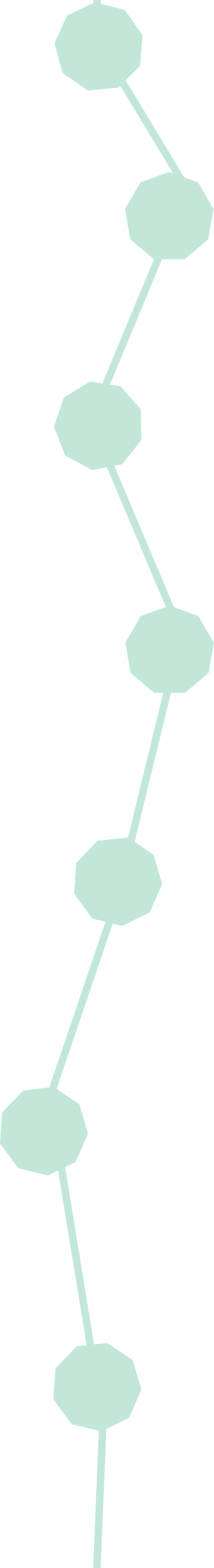

analysoidaan Tilastokeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyössä aiempaa tarkemmin ja säännöllisemmin tulevina vuosina myös tilastojen kautta. Lisäksi tuotetaan uutta ja tarkempaa tietoa eri liikennemuotojen energiakäytöstä vuodesta 2024 alkaen.

Ympäristötilinpitoasetus laajenee kattamaan ympäristötuet, metsätilinpidon sekä ekosysteemitilinpidon. Ympäristötukia tilastoidaan ensimmäisen kerran vuonna 2023. Materiaalilinpidon sisältöä laajennetaan vienti- ja tuontituotteiden raaka-ainekertoimilla vuonna 2023. Raaka-ainekertoimet antavat entistä laajemman kuvan Suomen materiaalien käytöstä, ja niistä voidaan jatkossa tuottaa aiempaa monipuolisempia indikaattoreita kiertotalouden seurantaan varten. Rahamääräisen ympäristötilinpidon tuotantoprosesseja yhtenäistetään ja tietojen yhdisteltävyyttä muuhun ympäristötilinpitoon sekä kansantalouden tilinpitoon kehitetään. Jätetilastoissa tullaan tarkentamaan erityisesti kierrättämistä koskevia tietoja. Ekosysteemitilinpidossa ja metsätilinpidossa lisätään yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen kanssa, ja ne suunnitellaan tehtäviksi koko EU:ssa tilastovuodesta 2024 alkaen.

Kasvihuonekaasut-tilasto perustuu YK:n ilmastosopimuksen ja Pariisin sopimuksen mukaiseen kansallisten kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien vuosittaiseen EU:lle tehtävään raportointiin. Kasvihuonekaasuraportointeihin ja veloiteseurantaan tehdään vuonna 2023 ensimmäinen EU:n 2030 ilmasto- ja energiapakettiin liittyvä kauden 2021–2030 mukainen inventaarioraportointi. Pariisin sopimuksen mukainen inventaarioraportointi alkaa vuonna 2024. Kansainvälisten veloitteiden lisäksi kasvihuonekaasuinventaarion tietojen avulla seurataan Suomen nykyisen hallitusohjelman mukaista kansallista hiilineutraaliustavoitetta vuodelle 2035.

Vuoden 2022 loppuun mennessä laaditaan ja julkaistaan Suomen kahdeksas maaraportti YK:n ilmastosopimuksen ja Kioton pöytäkirjan toimeenpanosta Suomessa sekä viides kaksivuotisraportti. Näiden raporttien kansainvälinen maa-

tarkastus tehdään vuoden 2023 aikana. Raportit kuvaavat laajasti muun muassa maamme politiikkatoimia, kasvihuonekaasujen päästötrendejä ja päästöjen kehityssuunnitelmia, ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeutumista ilmastonmuutokseen sekä päästövähennysvelvoitteiden ja -lupausten saavuttamista.

Kansallisen ja kansainvälisen ilmastopolitiikan ja erityisesti hiilineutraaliustavoitteen toteutumista kuvaavien seurantamittareiden tarve on suuri. Tämä näkyy jo lisääntyneenä kiinnostuksena maankäyttösektorin laskentaa ja taustatietoja kohtaan. Kansallisen kasvihuonekaasujen päästöinventaarion tietoja parannetaan näiltä osin jatkuvasti. Esimerkiksi maankäyttösektorilla tarkennetaan metsätalouskäytössä olevien ojitettujen turvemaiden maaperän hiilivarastonmuutosten laskentaa sekä otetaan käyttöön uusimman valtakunnan metsien inventoinnin mukaiset puuston kasvun tiedot vuoden 2023 raportoinnissa. Nämä muutokset huomioidaan aikasarjassa, minkä vuoksi myös aiempien vuosien nielut ja päästöt tulevat muuttumaan.

Kiertotalouden liiketoiminnan indikaattorit sisältävät tietoja useista eri tilastoista ja kuvaavat muun muassa kiertotalouteen liittyvää tuotantoa, kulutusta, palveluja sekä uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja muita materiaalivirtoja. Indikaattorikonaisuuden tuottamista jatketaan vuonna 2023.

Ilmatieteenlaitoksen tuottamissa ilmastotilastossa esitetään tietoja mm. vuoden keskilämpötiloista, sademääristä, ilmanpaineesta, kosteudesta, lumensyvyydestä, tuulesta ja auriongonpaisteesta sekä kokonaissäteilystä. Tilastot perustuvat ilmastotietokannan sääasemahavaintoihin. Tilastoihin ei ole odotettavissa muutoksia lähivuosina.

Suomen ympäristökeskuksen (Syke) hydrologiset havainnot -tilastot sisältävät tietoa mm. sademäärästä, lumen vesiarvosta, vedenkorkeudesta, pintaveden lämpötilasta, virtaamasta ja jäänpaksuudesta. Hydrologisten havaintojen tilastointia kehitetään, jotta saadaan tarkempaa tilastotietoa

ilmastonmuutoksen vaikutuksista vesivaroihin. Vuosien 2023–2024 aikana kehitetään erityisesti lumen vesiarvon tilastointia.

Luonnonvarakeskus (Luke) tuottaa pääosan Suomen [maa-, metsä- ja kalatalouden](#) tilastoista sekä metsästystilaston. Maataloustilastojen EU-lainsäädännön uudistaminen jatkuu vuonna 2023. Maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevia tilastoja koskevalla SAIO-asetuksella¹⁸ pyritään edistämään vuoden 2020 maataloustilastostrategiaan sisältyviä keskeisiä tavoitteita, joita ovat korkealaatuisten tietotarpeisiin tehokkaasti ja vaikuttavasti vastaavien tilastojen tuottaminen sekä tilastojen vertailukelpoisuuden ja koherenssin parantaminen. Seuraava maatalouden rakennetutkimuksen tiedonkeruu toteutetaan vuoden 2023 lopussa ja alkuvuonna 2024.

Tällä hetkellä EU-tilastoasetukset eivät suoraan säätele metsätilastoja ja niiden tuottamista, mutta tilanne muuttuu ympäristötilinpidon säädösten myötä. Luonnonvarakeskuksella on tavoitteena kehittää metsätilinpitotilaston tietosisältöä vastaamaan tulevan EU-asetuksen vaatimuksia vuoden 2023 aikana. Metsätilinpito tilaston nimi muutettiin puun kulkuvirrat -tilastoksi vuoden 2022 lopussa, koska tämä tilasto ei vastaa sisällöltään tulevan EU-asetuksen mukaista tilastoa. Metsätilastokokonaisuuden selkeyttämiseksi kaikki puun käyttöä kuvaavat tilastot kootaan yhdeksi puun käyttö -tilastoksi vuoden 2023 aikana.

Kalataloustilastojen EU-lainsäädännön uudistaminen on myös käynnissä. Muutos ei tule johtamaan kovin suuriin muutoksiin kalatilastoissa asetusluonnoksen mukaan.

Luke julkaisee tilastojen lisäksi erilaisia indikaattoritietoja. [Biotalous lukuina](#) -verkkosivustolla julkaistaan tilastotiedot Suomen biotalouden kehityksestä. Laskelmat on tehty Luken ja Tilastokeskuksen yhteistyönä. Biotalous kehitystä toimitiloittain seurataan seuraavilla mittareilla: tuotos, arvonlisäys,

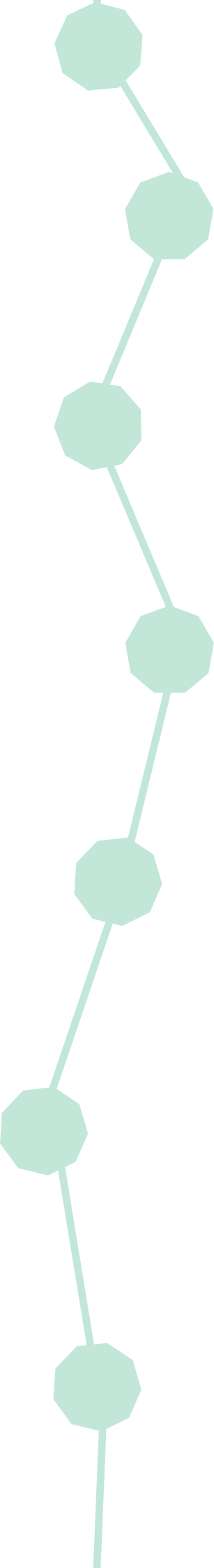
18 SAIO, Statistics on Agricultural input and Output

investoinnit, työllisten määrä ja vienti. Päälähteenä käytetään Tilastokeskuksen laatimaa kansantalouden tilinpitoa. Biotalouden seurantatietoja kehitetään Tilastokeskuksen ja Luken yhteisessä projektissa vuoden 2023 aikana.

Liikenne- ja matkailutilastoissa tuotetaan kattavasti tietoa liikkumisesta, liikkumisvälineistä sekä liikkumisen infrastruktuurista. Tilastoja tuotetaan tie-, vesi-, ilma- ja rautatieliikenneverkostosta, verkoston käytöstä ja ajoneuvoista sekä tieliikenteessä tapahtuvista onnettomuuksista. Lisäksi tilastot kuvaavat kotimaan ja ulkomaan matkailua: matkailun määrää ja majoituksen volyyymiä sekä matkustuksen kohteita. Aihealueen tilastovalikoimaa täydentävien vuokramökkitilaston sekä riistaonnettomuustilaston ja liikenneverkot-tilaston tuottamista jatketaan kokeellisina tilastoina.

Liikennetilastojen tietosisältö laajenee lähivuosien aikana mm. liikenteen päästölaskennan kehittämisen yhteydessä. Lisäksi tieliikenneonnettomuustilastoinnin sisältöä kehitetään julkaisemalla tietoa muun muassa vakavasti vammautuneista ja tuottamalla tilannekuvaa pyöräilijöiden, mopoilijoiden sekä moottoripyöräilijöiden turvallisuudesta sekä uusista liikkumismuodoista. Tiedontuotannossa hyödynnetään uusia tietoaineistoja. Kehittämistyö liittyy liikenne- ja viestintäministeriön asettaman liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelman ja sen tehtävien toimeenpanoon.

Suomalaisten matkailu -tilaston julkaisemista nopeutetaan vuoden 2023 aikana aloittamalla kuukausittaiset tietokanta-julkistukset, joista käy ilmi perustiedot koti- ja ulkomaanmatkojen lukumääristä. Lisäksi parannetaan kokeellisen vuokramökkitilaston alueellista tarkkuutta ja laajennetaan tilaston tietoja julkaisemalla myös kansainvälisiin majoitusalustoihin perustuvat yöpymistiedot. Tavoitteena on luoda seuraavien vuosien aikana kattava tilasto majoitustilaston ulkopuolelle jäävästä kotimaisten ja ulkomaisten alustojen kautta välitettävästä lyhytaikaisesta majoitustoiminnasta.

Matkailijatutkimus kuvaa ulkomaalaisten matkailijoiden määriä, rahankäyttöä ja matkoihin liittyviä taustatietoja. Ulkomais-
ten matkailijoiden matkailijatutkimuksen toteutusvaihe käynnistyy ensi vuoden alussa ja ensimmäisiä tutkimuksen tietoja saadaan käyttäjille syksyllä 2023.

6 Alueiden elinvoima

Laadukkaita aluetietoja tarvitaan taloudellisen, yhteiskunnallisen ja ekologisen kestävyuden seurantaan. Erillisinä aluetilastoina tuotetaan aluetilinpitoa, alueellista yritystoimintatilastoa ja kuntasektorin palkkoja. Lisäksi alueellista tietoa julkaistaan osana lukuisia eri tilastoja ja tietopalveluita. Aluetilastojen kattavuutta tullaan parantamaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen (Sote) myötä. Aluetietojen kehittämisessä tarvitaan myös nykyistä parempia paikkatietoja.

Alueellista tilastotuotantoa laajennetaan vuoden 2023 aikana usean tilaston osalta. Uudistustarpeet liittyvät erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen (Sote). Tietoja tullaan julkaisemaan hyvinvointialueittain muun muassa asumisesta ja rakentamisesta, koulutuksesta, väestö- ja yhteiskuntatilastoista, tieliikennetilastoista sekä työmarkkina- ja yritystilastoista. Lisäksi jatketaan hyvinvointialueiden taloustietojen julkaisua ja valmistaudutaan julkaisemaan hyvinvointialueiden palkkatietoja vuoden 2024 puolella. Myös maksullisissa kaupunki- ja seutuindikaattoreissa sekä väestötilastopalvelun tietokannoissa julkaistaan tietoja hyvinvointialueittain.

Maatalouden alueellisten taloustilien tuottaminen aloitetaan uudelleen vuonna 2023. Maatalouden taloustili on kansantalouden tilinpidon laajennus, jonka avulla kuvataan markkina-tuottajien osuutta maataloudesta. Tilasto julkaistiin edellisen kerran vuonna 2014, ja vuodesta 2022 lähtien tilasto muuttuu EU:ssa asetusperusteiseksi.

Rakennus- ja asuntotuotantotilastoon lisätään maakuntatasoista tietoa toukokuusta 2023 alkaen ja kulttuuritilastoinnissa lisätään julkaisuun alueellisia tietoja. Luonnonvarakeskuksen tuottamissa maataloustilastoissa ja kalatilastoissa siirrytään

julkaisemaan soveltuvin osin ensi vuonna maakunnittaisia tietoja.

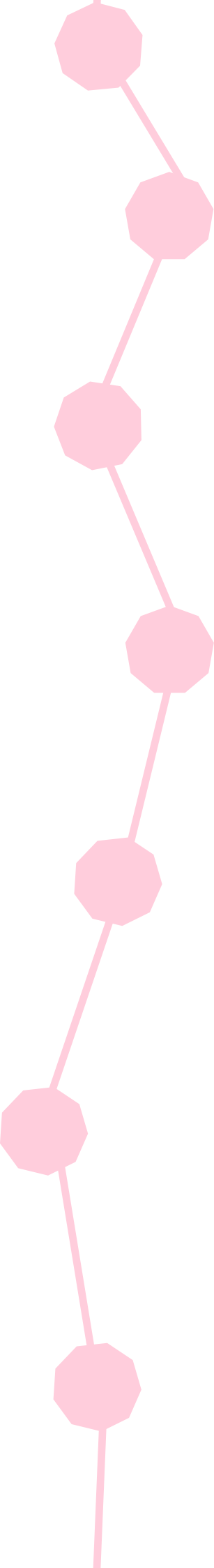
Aluetilastoja kehitetään myös kansainvälisessä yhteistyössä muun muassa osallistumalla kymmenettä kertaa Eurostatin kaupunki- ja aluetilastojen tiedonkeruuta¹⁹ koskevaan hankkeeseen. Hankkeessa kerätään muun muassa väestöä, koulutusta, työmarkkinoita ja taloutta koskevia tietoja Suomen yhdeksälle suurimmalle kaupungille ja niitä ympäröiville alueille. Tilastot koostetaan Tilastokeskuksen tuottamien tietojen lisäksi kaupunkien kokoamista tiedoista ja julkaistaan Eurostatin City Statistics -tietokannassa yhdessä Euroopan muiden kaupunkien kanssa. Tietokanta sisältää pitkän aikasarjan vertailukelpoisia kaupunkitilastoja, joita ei juuri muualta ole saatavissa.

Tilastoaineistojen linkittämistä paikka- ja sijaintitietoihin kehitetään edelleen ja näin parannetaan tiedon sijaintiulottuvuuden hyödyntämistä muun muassa aluetilastoinnissa ja alueellisissa analyyseissä. Tavoitteena on, että laadukkaat sijaintitiedot olisivat aina hyödynnettävissä tilastotuotannossa, ja julkaistuja tilastoja olisi mahdollista käyttää paremmin yhdessä kansallisen paikkainfrastruktuuriin kuuluvien muiden aineistojen ja palveluiden kanssa.

Tilastojen ja paikkatietojen integrointia kehitetään osallistumalla kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Tilastokeskuksen koordinoimassa EU-projektissa tuotettiin toimintamalli²⁰ sekä esimerkkejä ja ohjeita, jotka auttavat Euroopan tilastojärjestelmän toimijoita tilastojen ja paikkatietojen integroinnissa. Kyseinen toimintamalli tullaan ottamaan käyttöön myös kansallisesti 2023-2024 toteutettavan kansallisen yhteistyöprojektin myötä. Yhteentoimivuuden edistämiseksi on perustettu kansallinen Tilastojen ja paikkatiedon integrointiverkosto yhdessä Maanmittauslaitoksen kanssa.

19 Data collection for City and Subnational Statistics

20 [GSGF Europe](#)

Tilastokeskus kehittää edelleen myös [karttapalvelua](#), jossa voi katsella ja ladata Tilastokeskuksen avoimia paikkatietoaineistoja sekä laatia teemakarttoja Kuntien avainlukuja hyödyntäen. Avoimia paikkatietoaineistoja ovat muun muassa kuntapohjaiset tilastointialueet (sekä pelkkinä rajoina että väestötiedoilla täydennettynä), postinumeroalueet, tilastoruu-dukot ja tieliikenneonnettomuudet.

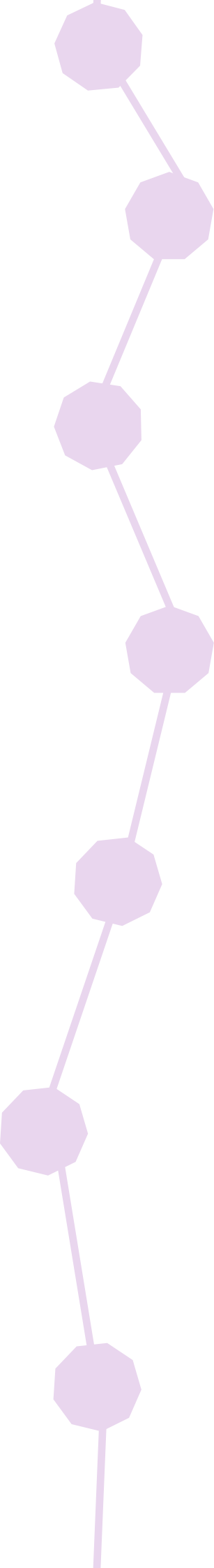

7 Uudet tietolähteet ja menetelmät

Yritysten liiketoiminta, julkisen sektorin ja kansalaisten toiminta sekä vuorovaikutus tapahtuvat yhä enemmän digitaalisesti, mikä mahdollistaa uudenlaisten tietoaineistojen hyödyntämisen tilastoinnissa. Uudet tietoaineistot täydentävät ja korvaavat perinteisiä aineistoja, ja niiden avulla on mahdollista tuottaa aiempaa nopeammin uutta tietoa eri ilmiöistä sekä uudistaa tiedon tuotannon tapoja. EU:n tilastovirastojen yhteinen innovaatioagenda hyväksytään vuoden 2023 alussa, ja se tulee ohjaamaan laajasti tilastoinnin kehittymistä. Kehittämällä lainsäädäntöä voidaan vaikuttaa siihen, kuinka uusia aineistoja hyödynnetään tilastoinnissa. Uusien aineistojenkin käyttöönoton yhteydessä tietoturvasta ja tietosuojasta huolehditaan tilastolakia, kansallista tiedonhallintalakia sekä EU:n yleistä tietosuojasetusta (GDPR) noudattaen.

Valtionhallinnossa käyttöönotettavat yhteiset ja yhtenäiset tekniset ratkaisut mahdollistavat laajojen, uudenlaisten **rekisteriaineistojen käytön** sekä erilaisten rajapintojen hyödyntämisen tilastotuotannossa. Ajantasaiset rekisteritiedot mahdollistavat aiempaa nopeamman tiedontuotannon monella tilastointialueella. Uusia aineistoja saadaan tällä hetkellä muun muassa tulorekisteristä, opetustoimessa kehitetystä KOSKI-palvelusta ja varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardasta. Lähi-tulevaisuudessa positiivinen luottotietorekisteri muuttaa velkojen tilastoinnin tietopohjan ja vaikuttaa 2024 alkaen mm. velkaantumistilastoon, kotitalouksien varallisuus -tilastoon sekä myös muihin toimeentuloa kuvaaviin tilastoihin ja kansantalouden rahoitustilinpitoon. Lisäksi jatkuvasti päivittyvä rekisteri tuo mahdollisuuden nopeuttaa velkatilastointia.

Pidemmällä aikavälillä Yrityksen digitaloushankkeessa halutaan mahdollistaa taloustietojen digitaalinen liikkuminen eko-

systemiin eri toimijoiden välillä. Tällöin yritysten taloustiedot olisivat käytettävissä tilastotarkoitukseen yrityksiä tai tili-toimistojen järjestelmistä tai noudettavissa valtionhallinnon rajapinnasta rakenteisessa muodossa (eKuitit, verkkolaskut, muut hankintasanomat). Tätä varten kehitetään rajapintanoutajia, tilastotaksonomiaa ja automaattista, koneoppimiseen perustuvaa luokittelujärjestelmää. Hankkeen onnistuessa suoraa yritystiedonkeruuta ja yritysten tiedonantorasitetta voidaan vähentää sekä parantaa useiden tilastojen kattavuutta ja ajantasaisuutta. Yritystilastojen lisäksi digitaloushankkeella on vaikutuksia muun muassa hintatilastoihin ja kulutustutkimukseen.

Yksityisen sektorin hallussa olevien aineistojen määrän arvioidaan kasvavan vähitellen tilastotuotannon raaka-aineena. Merkittäviä tietoaineistoja saadaan esimerkiksi kauppojen kassapäätteistä sekä sähkö- ja kaasumarkkinoilla perustetuista yhteisistä järjestelmistä eli datahubeista, jotka yhdistävät tiedon tuottajat ja käyttäjät. Näiden potentiaali tilastotuotannolle on huomattava, jos aineistoja pystytään hyödyntämään täysimääräisesti. Mobiilioperaattoreiden aineistojen käyttömahdollisuuksia kartoitetaan, ja kansainvälisessä yhteistyössä kehitetään laatukehikkoa ja mahdollistetaan mobiilioperaattoreiden aineistojen vastaanotto toimivaksi dataputkeksi.

Aineistojen hankintaa suuryrityksiltä ja alustatalouden toimijoilta edistetään myös kansainvälisessä yhteistyössä. Eurostat on solminut sopimuksia lyhytaikaista majoitusta tarjoavien alustatalouden yritysten kanssa, ja niiden nojalla maat saavat käyttöönsä toimijoiden tietoaineistoja Eurostatin kautta. Ensimmäiset säännölliset tietotoimitukset käynnistyivät vuoden 2022 alussa, ja tietoja julkaistaan vuonna 2023 osana majoitustilastoa.

Tilastotuotannossa kehitetään myös **uusia tiedonkeruuta-**
poja tiedonantajien palvelun parantamiseksi, tiedonantorasitteen pienentämiseksi ja tilastoinnin laadun parantamiseksi.

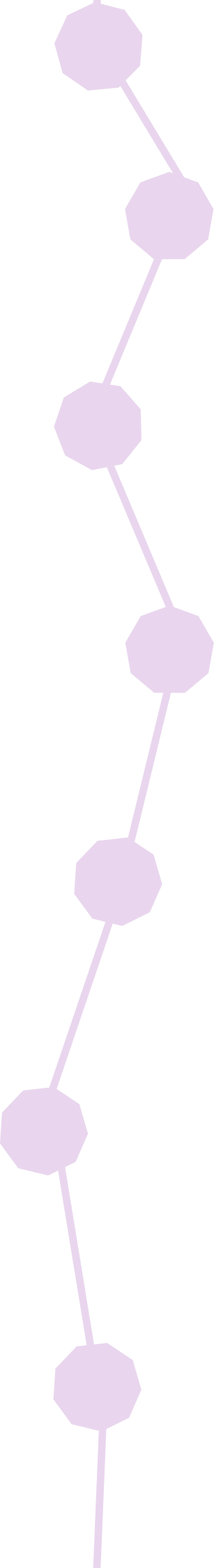
Tällä hetkellä kansainvälisessä yhteistyössä selvitetään esimerkiksi älylaitteiden²¹ avulla kerättäviä tietoja.

Tulevaisuudessa mobiilivastaaminen, esineiden internet²² ja erilaisten sensoreiden tuottama data pyritään ottamaan hyötykäyttöön tiedontuotannossa. Eurostatin näkemyksen mukaan tilastovirastoilla voisi olla merkittävä rooli tämän kaltaisen reaaliaikaisen, automaattisen ja interaktiivisen teknologian tuottaman datan valjastamisessa informaatioksi. Tämän suuntainen kehitys voi jatkossa osaltaan tukea tilastoviranomaisen roolin kehittymistä tilastojasta tietoaineistojen tarjoajaksi. Skenaarion toteutuminen edellyttää kansainvälisen menetelmäkehityksen onnistumista sekä strategisia päätöksiä EU-tasolla.

Tilastoinnissa tarvittavia tietoja kerätään myös erilaisten toimijoiden verkkosivuilta verkkoharavoinnin avulla. EU-yhteistyö verkkoharavoinnin parissa jatkuu vuosina 2023–2025 jo hankittujen ja verkkoharavoitujen aineistojen käyttöönotolla sekä arkkitehtuurin, metodologian ja laadun kehitystyöllä. Verkkoharavointia tehdään avoimuuden periaatetta noudattaen ja kohdesivuston rasitusta minimoiden.

Parhaillaan tutkitaan myös satelliittiaineistojen soveltuvuutta kestävän kehityksen indikaattoreiden tuottamiseen kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Tämä voisi mahdollistaa ympäristöä ja ilmastonmuutosta kuvaavien tilastojen nopeutumisen ja tarkentamisen. Ilmatieteenlaitos ja Suomen ympäristökeskus tekevät yhteistyötä Tilastokeskuksen ja Eurostatin kanssa satelliittikuvien hyödyntämiseksi tilastoinnissa. Nyt satelliittikuvia on mahdollista hyödyntää lumi-peitteen ja kuivuuden mittaamiseen. Kansainvälisesti satelliittikuvien hyödyntämistä harkitaan laajalti ilmastonmuutoksen kuvaamiseen ja kestävän kehityksen indikaattoreiden kehittämiseen.

21 Eurostat: Smart statistics ja Smart survey
22 IoT Internet of Things

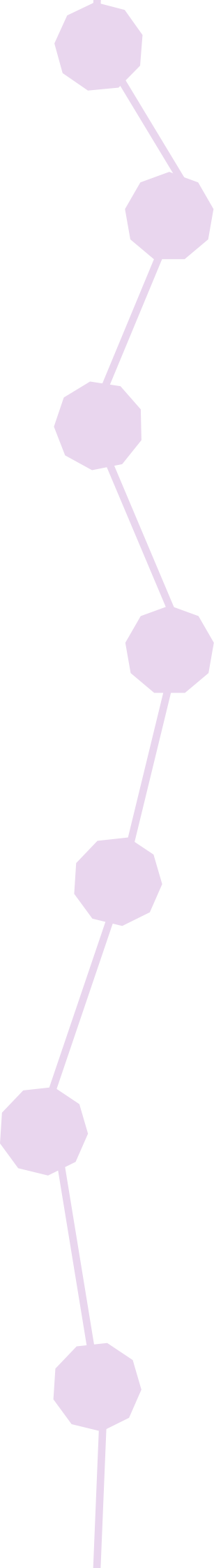

Menetelmäkehitystä tarvitaan uusien aineistojen hyödyntämisessä, analyysin lisäämisessä sekä tiedontuotannon nopeuttamisessa ja tehostamisessa. Tilastotietojen julkaisemisen nopeuttaminen edellyttää nopeammin saatavissa olevien lähdetietojen lisäksi tietojen käsittelyn automatisoinnin lisäämistä, esimerkiksi koneoppimismenetelmien ja aikasarja-analyysin hyödyntämistä, sekä erilaisten aineistoharjojen menetelmällistä korjaamista. Lisäämällä editoinnin automaatiota ja koneoppimismallien avulla voidaan tehostaa tilastotuotannon aineiston käsittelyä. Esimerkiksi tulorekisteristä saatavan nopean aineiston avulla voimme tehostaa työvoimatutkimuksen tuotantoa ja tuottaa vaihtoehtoista nopeaa ja tarkempaa indikaattoritietoa.

Niin kutsutut **nowcasting-menetelmät** eli lyhyen aikavälin ennustemallit auttavat nopeuttamaan tilastojen julkistamista. Niitä on hyödynnetty jo liikevaihtokuvaajien nopeuttamisessa ja koko talouden tuotannon pikaestimaatissa. Tämän lisäksi mallit voivat auttaa myös tuottamaan tietoa entistä tarkemmalla tasolla sekä lisätä esimerkiksi alueellista tietoa pienalue-estimoinnin tekniikoin.

Seuraavien vuosien aikana otetaan käyttöön soveltuvia **koneoppimismenetelmiä** tilastotuotannon manuaalista työtä vaativissa työvaiheissa. Mahdollisia käyttökohteita ovat erityisesti monimutkaisten aineistojen luokittelu, epätäydellisten aineistojen virheiden havaitseminen ja menetelmällinen korjaaminen sekä massa-aineistojen integrointi rekistereihin. Tekoälyä hyödynnetään tällä hetkellä esimerkiksi tuotteiden luokittelussa COICOP-luokitukseen (Kulutustutkimus, Kuluttajahintaindeksi), toimialaluokan päättelyssä yritys-demografiatilastossa, rikostyyppien päättelyssä rikos- ja pakokeinotilastossa sekä rakennustyyppien päättelyssä rakennusluokitin-palvelussa. Koneoppimismenetelmät mahdollistavat tiedon nopeamman ja laadukkaamman käsittelyn kustannustehokkaasti.

Tilastokeskus pyrkii huolehtimaan vastuullisen tekoälyn periaatteiden toteutumisesta, kuten esimerkiksi selitettävyyttä,

läpinäkyvyyttä ja prosessin toistettavuutta. Tulevinakin vuosina Tilastokeskuksessa tehdään kassapäätteaineistojen käytön laajentamiseen tarvittavaa empiiristä tutkimusta. Aineiston yksityiskohtaisuudesta johtuen laadun vakiointia ja indeksilaskennan strategiaa joudutaan harkitsemaan tarkkaan. Tähän menetelmätyön kokonaisuuteen voi tutustua [Tilastokeskuksen verkkosivuilla](#).

Uusien aineistojen käyttöönoton ohella otamme käyttöön tiedonkeruita tukevia ja tehostavia menetelmiä. Tiedonkeruussa hyödynnetään ennusteita vastaustodennäköisyydestä tiedonkeruutavan mukaan jaoteltuna ja parannetaan siten haastattelutyön tuottavuutta, vähentäen kokonaisvastausrasitetta.

Aineistojen yhteiskäyttöisyyteen pyritään panostamaan tilastotuotannossa. Eri aihealueiden aineistoja yhdistelemällä voidaan tuottaa uutta tietoa vaikkapa ulkomaankaupasta ilman tiedonantajarasitetta. Hyvänä esimerkkinä tästä on arvonlisäpohjainen ulkomaankauppa -tilasto, jossa kansantalouden tilinpidon panos-tuotos-kehikkoon on linkitetty mikrotason tietoa yrityksistä ja työntekijöistä. Tämä uusi tilasto on mahdollistanut muun muassa Venäjän hyökkäyksen Ukrainaankriisin vaikutusten analyysin ja jatkossa esimerkiksi Kiina-riippuvaisuuksien tarkan ymmärtämisen kerrannaisvaikutuksineen. Eri tilastoalueiden yhdisteleminen mahdollistaa myös kansantalouden tulojen, kulutuksen ja varallisuuden jakaumien (keskittyneisyyden ja erojen) tilastoinnin, mutta vaatii kehikoiden ja eri aineistolähteiden erojen menetelmällistä yhteensovittamista.

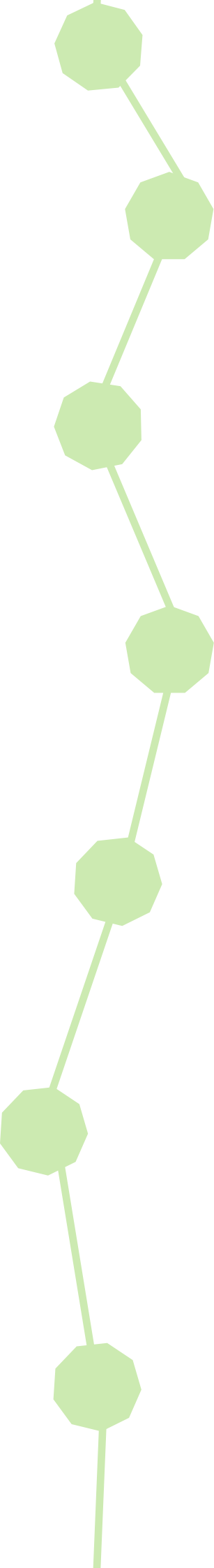

8 Viestintä ja tiedon käytön edistäminen

Tilastot kilpailevat käyttäjien ajasta ja huomiosta valtavan tietotulvan keskellä. Tilastojen ymmärtäminen ja tulkinta on keskeinen kansalaistaito sekä kansalaisille että päätöksentekijöille. Tästä syystä myös tilastotuotannossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota tilastotietojen jakeluun ja viestintään sekä käytön edistämiseen. Viestintää ja palveluita kehitetään tietojen käyttäjien tarpeista lähtien ja yhteiskunnalliset ajankohtaiset keskustelut huomioiden. Myös tulevana vuosina tilastojen viestinnän kehittämistä haastavat käyttäjien erilaiset käyttötottumukset ja tarpeet sekä nopeasti muuttuva ja pirstaloituva viestintäympäristö.

Tuorein tieto Suomen virallisista tilastoista julkaistaan [Tilastokeskuksen verkkosivuilla](#), joita uudistetaan parhaillaan. Uudistuvan verkkopalvelun tilastotieto-osio otettiin käyttöön vuoden 2022 keväällä ja siellä julkaistavaa sisältöä ja esittämisen tapoja kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2023 sisältöä kehitetään muun muassa uudistamalla verkkosivuston tiedonkeruu-osio ja julkaisemalla tietoa uudenlaisissa kokonaisuuksissa kuten isompina ilmiöpohjaisina sivustoina ja indikaattoreina.

Tiedonkeruu-sivuston uudistamisen myötä kaikki tilastotuotannossa käytettävien ja asiakasrahoitteisten kyselytutkimusten tietosisällöt ja ohjeet löytyvät samasta paikasta verkkosivuston uusitusta Kyselytutkimukset-osioista. Sivusto muotoillaan kyselytutkimukseen vastaavien tarpeita kuunnellen. Ensimmäiset versiot uudistetuista tiedonkeruu-kohtaisista sivuista on tarkoitus ottaa käyttöön keväällä 2023. Tiedonkeruita tukevaan viestintään panostetaan myös muuten ja eri viestintäkeinoilla pyritään tarttumaan laskevien vastausasteiden haasteeseen.

Sosiaalisen median kehittyminen ja käyttötavat haastavat tiedontuottajia ja julkisen hallinnon organisaatioita. Sosiaalinen media toimii myös monien tiedon hyödyntäjien ensisijaisena tiedon lähteenä. Vuoden 2023 alussa Tilastokeskus kehittää sosiaalisen median sisällöntuotantoa ja pyrkii tuottamaan tietoa entistä paremmin niin, että sisällöt vastaavat käyttäjien arjen kysymyksiin ja ajankohtaiseen tietotarpeeseen.

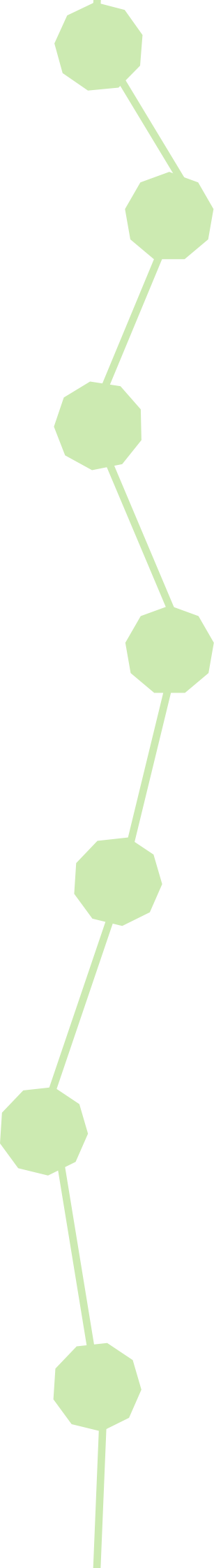
Tilastojen ymmärrettävyyttä lisätään taustoittamalla tilastotietoa sekä tuomalla sitä lähemmäksi käyttäjien arkea ja liittämällä Tilastokeskuksen tuottamat tiedot osaksi ajankohtaisia keskusteluja. Ajankohtaisiin keskusteluihin tuodaan tilastotietoja esimerkiksi Faktanvartija-podcast-sarjan avulla, ajankohtaisin Tilastolive-lähetyksin ja visualisoimalla tilastotietoa.

Tilastotietoja ja tilastojen kertomaa tarinaa nostetaan osaksi ajankohtaisia keskusteluita eri ilmiöalueiden asiantuntijoiden viestinnän keinoin. He osallistuvat aktiivisesti ajankohtaisiin ilmiöihin liittyviin keskusteluihin, tuovat keskusteluihin niihin liittyviä tilastotietoja ja auttavat tilastojen käytössä ja tulkinnaissa.

Tiedonkäyttäjiä halutaan myös auttaa tilastojen käytössä, ja tiedon ymmärtämisessä tuetaan tuottamalla tilasto-opetusta tukevia palveluita. Oppilaitoksille järjestetään esimerkiksi tilastojulistekilpailu ja tilasto-olympialaiset. Lisäksi tilastot ja tilastotietoa tuodaan entistä paremmin kaikkien käyttöön tilasto-oppaiden kautta. Tilastokeskus koordinoi myös maailmanlaajuisista tilastojen luku- ja käyttötaitoprojektia eli ISLP-projektia²³.

Avoimen datan käytettävyyttä parannetaan ottamalla käyttöön arvokkaissa tietoaisteissa EU-standardoidut rajapinnat ja metatiedot. Samalla tietojen vertailukelpoisuus paranee, sillä samat ratkaisut toteutetaan myös muissa EU-jäsenmaissa. Parannus johtuu vuonna 2023 voimaan

23 ISLP, International Statistical Literacy Project

tulevasta arvokkaita tietoaaineistoja koskevasta EU-asetuksesta²⁴. Tilastokeskus pyrkii lisäksi lisäämään avoimen datan käyttöä myös järjestämällä vuonna 2023 kolmatta kertaa kaikille tiedon hyödyntäjille avoimen Datamenestyjät-kilpailun.

24 Directive (EU) 2019/1024

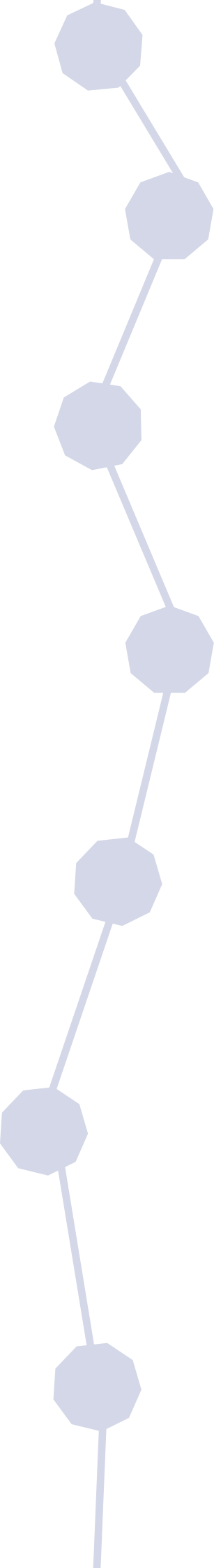

9 Tietoekosysteemi ja kumppanuudet

Tilastoja tuotetaan ja kehitetään kansainvälisessä ja kansallisessa yhteistyössä. Yhdessä rakennetaan kestävä ja ajassa kehittyvä tietoekosysteemiä. Teemme tiivistä yhteistyötä sidosryhmiemme kanssa ja uudistamme toimintatapojamme. Hyvänä esimerkkinä tiiviissä kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä tehtävästä työstä on toimialaluokituksen uudistus. Kotimaisessa yhteistyössä taas kehitetään julkishallinnon tietojen laatua. Yhdessä Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen kanssa pilotoidaan datahuonetta. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa entistä nopeammin tietoa päätöksenteon tueksi.

Tilastojen laadintamenetelmät ja niissä käytettävät käsitteet ja luokitukset perustuvat tilastoalan kansainvälisessä yhteistyössä laadittuihin standardeihin. Keskeiset foorumit näiden laadinnalle ovat YK:n, EU:n ja OECD:n tilastoinnista vastaavat toimielimet, joiden työssä Suomikin on tiiviisti mukana. Tärkein kumppani Suomelle on Euroopan tilastoekosysteemi, johon kuuluvat komission tilastovirasto Eurostat ja muiden jäsenmaiden tilastovirastot. Usein tilastointia myös kehitetään ja uudistetaan EU-rahoituksella.

Euroopan unionissa tilastoinnin yhtenäistäminen ja muu sääntely tukeutuu EU-lainsäädäntöön. Suomen tilastoekosysteemi eli Tilastokeskus ja muut tilastotoimijat osallistuvat aktiivisesti EU:n tilastolainsäädännön valmisteluun. Vuonna 2023 työn alla ovat maatalouden tuotantoa ja tuotantopanoksia kuvaava tilastokokonaisuus, väestötilastot kokoava kehysasetus, työmarkkinatilastoja koskeva kehysasetus sekä asetusmuutokset mm. ympäristötilinpidosta ja kansantalouden tilinpidosta.

Tilastotuotannon laajasti käyttämää toimialaluokitusta uudistetaan parhaillaan kansainvälisessä yhteistyössä. YK:n ja Euroopan tavoitteena on saada uusi, tarkka ja yhteiskunnallisiin tarpeisiin vastaava toimialaluokitus valmiiksi niin, että se otettaisiin käyttöön tilastoinnissa vaiheittain vuodesta 2025 alkaen. Luokitusta valmistellaan laajassa kansallisessa yhteistyössä eri tietotoimijoiden kanssa.

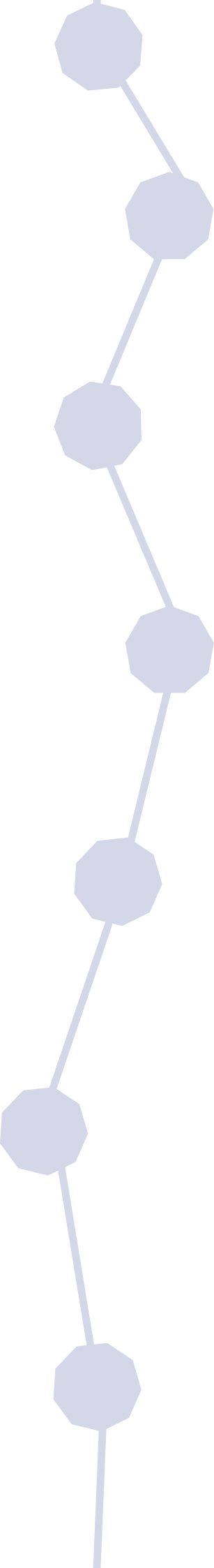
Tilastointia koskevien säädösten lisäksi EU:ssa valmistellaan useita tilastotuotantoon liittyviä säädöshankkeita. Datasäädöksessä tullaan käsittelemään muun muassa julkishallinnon valtuuksia saada tietoa yksityisen sektorin organisaatioilta. Vuonna 2022 hyväksytty datahallintosäädös edellyttää kansallisesti uusia palveluita helpottamaan tietoaisteiden tutkimus- ja tuotekehityskäyttöä. Lisäksi Euroopan tilastolakia²⁵ ollaan uudistamassa siten, että se mahdollistaisi paremmin tilastoinnin ja tutkimustoiminnan palvelemisen. Tavoitteena on kuvata uudet tietomuodot kuten yhteiskäyttöiset julkishallinnon rekisterit, esineiden internetin tuottama tieto (IoT²⁶) ja yritysten hallussa oleva asiakastieto sekä helpottaa uusien tietomuotojen käyttöä tilastoinnissa.

Tilastotuotantoakin tehdään usein tiiviissä kansainvälisessä yhteistyössä: Esimerkiksi Tilastokeskus vastaa Euroopan laajuisen (36 maata) kansainvälisen kuluttajahintavertailuohjelman koordinoinnista vuosina 2022–2025. Vuosina 2022 ja 2023 mukana ovat myös Ukraina ja Georgia.

Kansainvälisen tilastotoimen periaatteisiin kuuluu hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakaminen tilastovirastojen kesken. Suomalaisia tilastoasiantuntijoita osallistuu kehittyvien maiden tilastojärjestelmiä parantaviin konsultointihankkeisiin, kuten EU:n Pan African Statistics -projektiin ja Kirgistanin tilastotoimen kehittämiseen.

25 Asetus EU:n tilastoista 223/2009

26 IoT, Internet of Things

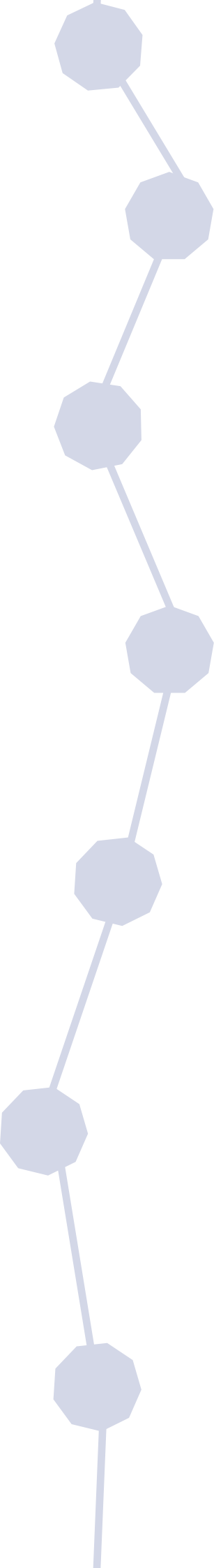

Tilastokeskus koordinoi Suomessa Euroopan tilasto-ohjelman tilastoja ja Suomen virallisia tilastoja (SVT) tuottavien viranomaisten tilastotyötä. Tilastokeskus antaa tarvittaessa virallisia tilastoja koskevia ohjeita ja suosituksia muille tilastontuottajille. Kaikki tilastoja tuottavat viranomaiset noudattavat alan kansainvälisiä standardeja ja menettelytapoja tilaston julkaisijatahosta riippumatta. Suomen virallisen tilaston neuvottelukuntaan kuuluvat kaikki virallisten tilastojen tuottajat. Suomen tilastotoimea kehitetään myös vuonna 2021 tehdyn Euroopan tilastojärjestelmän vertaisarvioinnin suositusten perusteella.

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt tilastoalaa koskevan lainuudistustyön. Uudistuksen ensi vaiheessa on tarkoitus määrittää tutkija- ja aineistopalvelu Tilastokeskuksen lakisääteiseksi tehtäväksi. Lakiesityksen mukaan Tilastokeskukselle tulisi oikeus ottaa vastaan aineistoja tilastoinnin lisäksi myös tutkimuskäyttöä varten. Tällöin tutkija- ja aineistopalvelun kautta luovutettavaa valmisaineistokirjastoa on mahdollista laajentaa muiden rekisteriviranomaisten aineistoilla. Lisäksi tilastolakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että pääsy eräisiin uusiin hallinnollisiin aineistoihin kuten varhaiskasvatusta koskeviin tietoihin tulisi selkeämmin kirjatuksi lainsäädäntöön.

Tilastolainsäädännön uudistamisen seuraavissa vaiheissa huomioidaan datahallintosäädöksen ja muun EU-lainsäädännön aiheuttamat muutokset tietoa tuottavien ja käyttävien viranomaisten tehtäviin ja rooleihin sekä arvioidaan Tilastokeskuksen, tilastoekosysteemin ja julkishallinnon tietoekosysteemin työnjakoja.

Tutkimusaineistojen kysyntä on kasvanut, ja viimeaikaiset kriisit ovat tuoneet esiin tarpeen nopeasti tuotettavalle tutkimusdataalle ja sen pohjalta tehtäville analyyseille. Tilastokeskus toteuttaa yhteistyössä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) kanssa vuosina 2023–2025 datahuonepilotin, jonka tehtävänä on edistää luotettavaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja kehittää data-analyysin hyödyntämistä muun muassa ministeriöissä. Datahuoneen tekemät ana-

lyysit perustuvat Tilastokeskuksen ja muiden viranomaisten ajantasaisista tietovarantoista koostettuihin tietoaineistoihin. Laajoista tietovarannoista saadaan suurin hyöty, kun Tilastokeskuksen asiantuntijat yhdistävät tietovarannoissa olevia aineistoja toisiinsa. Tietoja käsitellään Tilastokeskuksen ylläpitämässä tietoturvalisessä etäkäyttöympäristössä.

Lisäksi Tilastokeskus jatkaa vuonna 2022 päättyneen Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen -hankkeen työtä julkisen sektorin aineistojen laadun parantamiseksi ja yhtenäisten kuvausten edistämiseksi

10 Liitteet

Liite 1

[Tilastokeskuksen ja muiden tilastontuottajien tilastot \(ESS, SVT\) 2023](#)

Liite 2

[Tilastokeskuksen tietotuotteet- ja palvelut 2023](#)

Liite 3

[Tilastokeskuksen tiedonkeruut 2023](#)

